

EL MIRALL

Núm. 140

500 PTA / 3,01 EUR

Dossier

*Eleccions
municipals a
les Balears*

Reportatge

*Quan varen
arribar els
humans a Mallorca?*

Notes literàries

*Maximilian
Alexándrovich
Volóshin*

Societat

*Margalida Ripoll,
directora de
Som Ràdio*

Seccions: itineraris • cinefàgia • art • llibres • la botiga

2003 2004

Convocatòria 2003-2004

BEQUES "SA NOSTRA"

DE L'1 D'ABRIL FINS AL 19 DE MAIG

PROGRAMA D'AJUTS
PER A L'AMPLIACIÓ
D'ESTUDIS
A L'ESTRANGER

BEQUES

Per a més informació:
www.sanosta.es
i a qualsevol oficina
de "SA NOSTRA"

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

EL MIRALL

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Guillem Cifre
de Colònia

EDITORIAL

LA GUERRA HA COMENÇAT/«ENGUKARIA» I L'ARBITRARIETAT DEL GOVERN CENTRAL

4

DOSSIER

ELECCIONS MUNICIPALS A LES BALEARS

5

NOTES LITERÀRIES

LLORENÇ VICH SANCHO. MAXIMILIAN ALEXÁNDROVICH VOLÓSHIN

28

REPORTATGE

JOAN FÀBREGUES. QUAN VAREN ARRIBAR ELS HUMANS A MALLORCA?
NOUS PLANTEJAMENTS

30

MISCEL·LÀNIA

JAUME LLADÓ. RECURS DE NOTÍCIES D'ACTUALITAT

34

SOCIETAT

JAUME LLADÓ. MARGALIDA RIPOLL: «QUAN OFEREIXES QUALITAT, LA GENT
NO VEU CAP ENTREBANC EN LA LLENGUA DE L'EMISSIONA»

36

TENDÈNCIES

ITINERARIS: GASPAR VALERO

CINEFÀGIA: MATÍAS VALLÉS

ART: CRISTINA ROS

LLIBRES: BIEL MESQUIDA

LA BOTIGA: EL MIRALL

40

REVISTA CULTURAL
Març de 2003 · Núm. 140

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR
Publica:

Associació EL MIRALL
C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
07001 Palma

President: Ferran Gomila
Editor: Antoni Mir

Producció, administració i
publicitat:

C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
Tel.: 971 72 59 37

Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179

07080 Palma

Delegació a Barcelona:

C/ de la Montcada, 20
(Palau Dalmases)
08003 Barcelona

Delegació a València:

C/ de Moratín, 15
46001 València

Web i adreça de l'OCB
a Internet

<http://www.ocbweb.com>

Correu electrònic:
ocb@ocbweb.com

Director:
Jaume Lladó

Redactora en cap:
Joana Mas

Secretari de redacció:
Tomeu Martí

Consell de redacció/
col·laboradors

Gaspar Valero

Antoni Oliver

Biel Mesquida

Pere Rosselló Bover

Antoni Mir

Antoni Llompart

Joana Mas

Pep Minuesa

Publicitat: Santi Adrover

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió dels autors.

Coberta:
Carmen Bello

Fotos: Pep Pastor

Disseny: Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició:
Ecogràfic

Impressió:

Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel.: 971 47 57 54

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

510614876

Depòsit Legal: PM 10-1987

La guerra ha començat

Les mobilitzacions contra la guerra continuen malgrat que s'hagi iniciat el conflicte bèl·lic. La invasió d'Iraq podria haver provocat la desmoralització de les persones pacífiques i pacifistes, es podria haver estès la idea que no val la pena continuar protestant, però la gent torna i torna a sortir al carrer en totes les nombroses i variades convocatòries. Des de les acaalles del franquisme, en què es va estendre pertot arreu la necessitat d'un sistema basat en la democràcia i les garanties de l'Estat de dret, no es recorda un sentiment popular tan extens socialment, tan a flor de pell de la ciutadania, tan insubornablement irreductible. A finestres insospitades de pobles i ciutats de Mallorca hi compareixen pancartes contra la guerra, llençols per la pau, cartrons amb un no a les bombes. Minuts de silenci, iniciatives, a tot tipus d'actes, culturals, esportius, polítics, religiosos. A les escoles, als instituts, a la Universitat, surten actes adesiara que expressen dolor per les morts inútils d'una agressió injustificada i desproporcionada. Hi ha cadenes humanes, gent que s'encadena, que s'estira en terra com si fos una víctima civil com les que hi haurà a balquena. Les cares dels manifestants també expressen la serena alegria de compartir amb milions de persones també anònimes la defensa del valor humà més bàsic, el dret a la vida. Potser no ho saben, però el seu gest frenarà els ímpetus bel·licistes dels poderosos del món i aturarà més d'una guerra en el futur.

Editorial

«Egunkaria» i l'arbitrarietat del Govern central

El tancament de l'únic diari en euskera, *Egunkaria*, ha generat preocupació entre els qui creuen que la democràcia és sobretot un sistema que dóna garanties al respecte i a l'exercici dels drets i llibertats de l'Estat de dret, entre els quals el dret a expressar i a poder rebre per mitjà de la paraula tot tipus d'idees i de pensaments.

La llei no hauria de poder autoritzar el tancament de cap mitjà de comunicació, sigui quina sigui la seva ideologia, sense sentència judicial ferma. Altrament, com en aquest cas de tancament preventiu, s'obren les portes a l'arbitrarietat del poder polític. Un tancament que té un factor que n'agreuja els efectes en tractar-se d'una publicació en una llengua minoritzada, la qual necessita poder disposar de mitjans de comunicació escrits i audiovisuals per mantenir i guanyar coneixement i ús social.

En un sistema democràtic no s'hauria de poder segrestar tota una publicació sencera, sinó cada número que, si és el cas, incompleixi la llei. Número a número. No de publicació en publicació. Cas a cas. No d'arbitri a arbitri.

Eleccions municipals a les Balears

El proper dia 25 de maig els ciutadans de les Balears aniran a les urnes i hauran d'elegir els seus representants als ajuntaments de les Illes. En aquest dossier especial d'eleccions municipals, presentam els candidats a l'Ajuntament de Palma en una sèrie d'entrevistes, i dels ajuntaments de Ciutadella, Maó, Eivissa i Formentera en forma de reportatge.

Dossier

Catalina Cirer, candidata pel PP

«No puc interpretar mai la meua candidatura en clau de sacrifici»

JOAN FÀBREGUES

Catalina Cirer, després de ser la delegada del Govern durant set anys, és la substituta de Joan Fageda per aspirar a ser batlessa de Palma. El seu objectiu «és aconseguir la quarta majoria absoluta».

Cirer és conscient que amb els anys s'ha produït una pèrdua, de vots tot i que ho atribueix al desgast de ser al poder i perquè en l'àmbit estatal és el partit «amb la inèrcia menys favorable a causa de tot una sèrie d'esdeveniments».

– Com valorau aquests darrers quatre anys del PP enfront de l'Ajuntament de Palma?

Sempre he mantingut, des que em varen nomenar candidata, que tenc un avantatge addicional sobre la resta de candidats i és que jo partesc d'una feina feta i d'uns resultats i d'un equip de feina consolidat i de tres majories absolutes del PP. Per tant això és un reforç. No hem de parlar de quatre anys sinó de 12. La valoració no solament com a candidata sinó també

com a ciutadana és del tot positiva. Palma té poc a veure amb la ciutat de fa 12 anys, tant pel que fa a infraestructures com pel que fa a la ciutat que s'ha dissenyat, i també com a imatge de ciutat que s'està projectant.

– I pensau que el ciutadà està satisfet de la gestió que s'ha fet? L'oposició ha criticat al PP la seva política urbanística

– En línies generals el ciutadà està content. El ciutadà aguanta estoicament les molèsties d'unes obres perquè no queda més remei. Llavors s'obliden aviat de les molèsties d'aquestes obres que duren dos mesos o per ventura mig any o un any ja que el resultat, una vegada culminat, és més profitós i positiu a la seva barriada. En línies generals entenc que hi ha una satisfacció dels ciutadans.

– Quins són els eixos fonamentals del programa del PP per a aquesta legislatura?

– Hem de ser capaços d'apropar l'Ajuntament a cada una de les barriades. S'ha d'assumir en dues o tres legislatures perquè és difícil muntar una infraestructura que permeti tenir ajuntaments a cada barriada. Un altre eix fonamental és el suport a la família impulsant l'assistència domiciliària; bonificacions en consum d'aigua a famílies nombroses; adequar els habitatges a les necessitats socials, per exemple per a minusvàlids; establir una xarxa de guarderies, començant pels empleats municipals i en llocs on hi ha concentracions d'empreses, en un polígon, per exemple. L'aposta cultural és

important i que a cada districte hi hagi una oferta o unes necessitats culturals cobertes sense renunciar a una oferta cultural més àmplia. Es pot crear una xarxa de teatres. La compra de Mar y Tierra és important per crear una bona escola de teatre. L'aposta per l'esport.

L'aposta perquè Palma albergui la Copa Amèrica de Vela. Palma ha de ser la capital turística del Mediterrani. El 20% del turisme de les Balears passa per Palma. No ens hem de conformar a tenir una bona oferta turística, sinó que hem de ser capaços que sigui un centre de convencions; el Palau de Congressos, per tant, és indispensable per a la ciutat. També és necessari un centre d'investigació turística.

– La darrer legislatura el PP va tornar a guanyar a Palma en solitari, però per molt poc. Les darreres enquestes diuen que el mes de maig perdrà la majoria –els 15 regidors–, i passarà a 12 o 13 regidors. Caldrà, per tant, un pacte. S'han analitzat aquests factors i s'ha fet autocrítica en el partit?

– És veritat que la tendència és baixar, però també és una tendència lògica. Tenir el poder o tenir la responsabilitat del Govern sempre produeix un desgast. Per tant hi ha un desgast d'uns equips que fa el PP. En aquest punt es proposa un canvi. Quan es proposa un candidat, aquest sempre és una incògnita i jo ho som més perquè encara que dugui molts d'anys de

càrrec institucional no he estat mai candidata. En tot cas farem feina perquè tot vagi bé i per recuperar el llistó i la situació del PP en l'àmbit municipal de Palma. Anem a les enquestes. Jo hi crec en les enquestes. És un punt d'anàlisi i de referència per corregir

«L'única possibilitat de Govern del PP a Palma és una majoria absoluta»

esforços importantíssims. En tot cas jo sempre dic que la principal i millor enquesta és la del 25 de maig. Quant a aquestes enquestes, és evident que a qualsevol candidat li agradaria que tot fos bo. Però s'ha de dir que hi ha aquests resultats en un moment en què encara no s'ha produït l'efecte de sortida pública de Catalina Cirer com a candidata, perquè jo estava condicionada per la meua activitat com a delegada del Govern i per tant no podíem fer la projecció pública perquè pensàvem que no era correcta. A més el PP és el partit que estatalment té una inèrcia menys favorable per una sèrie d'esdeveniments que es produeixen en un àmbit més general. I això denota que malgrat tot tenim molt de potencial i que seguim tenint una base importantíssima que ens sustenta, que seguim tenint el candidat més conegut i més valorat de l'Ajuntament de Palma.

– Tenint en compte les enquestes, sembla que l'equip de l'Ajuntament sortirà d'un pacte. Pensau que serà un Pacte de Progrés?

erco
leta

Gianni Rodari

**Infants de 0 a 4 anys
Ensenyament en català
Pedagogia activa
Grups reduïts
Servei de cuina**

ARQUITECE BENNÀSSAR, 46
07004 PALMA - Tel. 971 29 90 86

erco
leta

Gianni Rodari

– Jo he mantingut la mateixa tesi, que sembla, a més, que no fa gaires gràcia als candidats: hi ha dues persones que tenen possibilitats de ser batle de Palma: Catalina Cirer si el PP guanya per majoria absoluta, i l'altre, Eberhard Grosske si

– Assumint aquesta situació política, el vostre paper com a candidata és molt més difícil actualment que la situació de Fageda ara fa dues legislatures. Presentar-vos a aquestes eleccions, no ho veis com un repte o sacrifici pel partit?

– Jo, no! Ser candidata és per mi un orgull, una il·lusió i la màxima aspiració que podria

tit i per als ciutadans de Palma.

– Què opinau sobre l'actitud de Bush respecte del seu paper entorn d'Iraq?

– En principi està fora de tot dubte que jo, igual que el PP, estam a favor de la pau. Estam a favor de la pau, però en contra que en el món hi hagi una persona amb un poder autoritari i amb un arsenal que pugui posar en perill a tota la humanitat.

– Els problemes sorgits amb la vostra candidatura i les vostres condicions de no presentar-vos si José Maria Rodríguez figura en la llista, han perjudicat el vostre partit? Quina lectura final feis de tot això?

– Aquest tema s'ha volgut explicar en clau de conflicte. El meu plantejament no és mai en clau de conflicte. No som una persona de confrontació, sinó de diàleg. Era simplement una presa de decisió que va sortir en l'àmbit que havia de sortir, que era estrictament del partit. Era una decisió que jo prenia. Però aquest tema surt i provoca tot el que ha provocat. D'això, quina lectura en faig? És un tema resolt que es va solucionar on s'havia de solucionar, que era dins l'àmbit del partit, i a partir d'aquí girar pàgina i continuar fent feina. José Maria Rodríguez és una persona indispensable per a qualsevol candidat. És el secretari general del PP i a més és el president territorial del PP a Palma i necessita el seu suport i la seva empena per continuar.

«El ciutadà està satisfet de la gestió que el PP ha fet a Ciutat»

el PP no tingués la majoria absoluta. És una idea sense gaire fonament teòric i per ventura només és una opinió o intuïció de Catalina Cirer, que ha viscut els esdeveniments dels darrers quatre anys.

– Tan clar ho veis?

– L'única possibilitat de Govern del PP és una majoria absoluta. No hi ha possibilitat de reeditar pactes i les proves dels darrers dies m'ho demostren. Mai en la història de la democràcia no s'havien unit en una roda de premsa tots els candidats parlant en contra de la candidata del PP. I per què Grosske? Perquè entenc que dins les negociacions pot ser la persona més ben situada i perquè quant al tema de repartiment de quotes de poder és una persona que ha estat conseller, que té la confiança del president Antich i que suposa un aire nou dins tot el que seria un sector d'esquerres diferent d'allò que és Antoni Roig, que repeteix com a candidat sense èxit en les eleccions municipals.

tenir dins el món de la política. He gaudit molt dins la política. He estat consellera de governació tres anys. La meua primera entrada en la política va ser als 29 anys, tot i que era militant de base des que en tenia 17. Conec el partit per dins, però ara tenc l'oportunitat d'un càrrec nou, amb una responsabilitat i un equip de gent jove. Després vaig tenir l'oportunitat de ser delegada del Govern quasi set anys. Ha estat un creixement personal i polític importantíssim. A mi, a més, m'ha agradat molt més la feina de carrer que la feina de despatx. El contacte directe amb els ciutadans m'agrada molt, i no puc concebre la meua vida en un altre lloc que no sigui Palma. I si em donen la oportunitat de poder tocar gent, de ser el polític més proper als ciutadans, a la meua ciutat, no puc interpretar mai, per tant, la meua candidatura en clau de sacrifici. Passi el que passi serà bo per a Cirer i per al PP. El meu gran repte és aconseguir el millor per al meu partit i per a la gent, i la quarta majoria absoluta per al meu par-

EL MIRALL amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

Antoni Roig, candidat pel PSIB-PSOE

«La dreta privatitza guanys i socialitza pèrdues»

JOAN FÀBREGUES

No es mostra d'acord amb el fet que Palma sigui una ciutat indiferent i posa com a exemple la manifestació històrica contra la guerra del passat 15 de febrer. Donar ajudes al primer habitatge, dotar d'infraestructures bàsiques a totes les barriades i garantir la gratuïtat dels llibres de text són les seves promeses.

– **Sou el candidat amb més experiència en política municipal. Aquesta legislatura és la definitiva per a Antoni Roig?**

– Trepitjant carrer i escoltant la gent veig que hi ha un esgotament de l'actual model de ciutat. I veig que cada vegada som més els que demanam el canvi. Palma necessita un canvi i crec que aquesta vegada sí, aquesta vegada el canvi serà possible a Ciutat.

– **Definiu com ha estat la gestió que ha fet el PP en aquests darrers quatre anys?**

– El PP mateix ho ha assumit canviant una mica tot el que és l'estructura actual. Palma cada vegada més és una ciutat provinciana, més trista i grisa. Hi ha dades objectives. Palma és una de les 10 ciutats més insegures d'Espanya,

d'acord amb el Ministeri d'Interior, una de les 5 ciutats més brutes d'Espanya segons l'OCU. La gent té problemes d'habitatge. No s'ha fet política d'habitatge a l'Ajuntament. Pràcticament no s'han cedit solars a la Conselleria per fer centres de salut. El mateix passa amb les escoles. En canvi, s'han fet inversions bestials en el centre i s'ha descompensat la ciutat. Els barris tenen els mateixos problemes que fa quatre i vuit anys, però encara més agreujats.

El socialista Antoni Roig aspira a la batlia de Palma des de la seva experiència en política municipal i perquè es mostra convençut que el PP «ha entrat en descomposició».

– **Quin és el principal problema que hi ha a Palma?**

– L'habitatge. Per això he plantejat ajudes directes a l'habitatge fins a un màxim de deu mil euros. I amb dues variables, que són el nivell

xoc de neteja. Palma necessita espais verds, connectar els barris, soterrar les vies del tren i obrir un gran corredor que connecti la perifèria amb la plaça d'Espanya. Palma necessita recuperar espais per a la gent i millorar el transport

públic creant noves línies i millors freqüències de pas. A més el PP ha començat a privatitzar algunes línies de

PSOE serà la gratuïtat dels llibres de text de primària.

– **Palma continuarà essent indiferent en aquestes properes eleccions?**

– Després de la manifestació històrica que hi va haver contra la guerra ningú no podrà dir que la ciutadania és indiferent. Amb el fred que feia i la gentada que hi havia he vist que Palma és una ciutat viva i la gent es mobilitzarà pel canvi.

– **Què opinau de Bush i la seva política contra l'Iraq?**

– Impresentable. I és del tot provincià i seguidista que el senyor Aznar vulgui ser més proamericana que el president dels Estats Units. És una guerra absurda i inútil en què no hi haurà ni guanyadors ni perdedors, sinó que hi perdrem tots, sobretot perquè no està justificada. I l'actitud del govern espanyol és un insult a la intel·ligència.

– **Veis possible un pacte de progrés a Palma?**

– Jo crec que els pactes i els diàlegs són bons en política i el que passa és que el PP està al final d'un cicle, ja no pot oferir res a la ciutadania. I el que ha passat amb Rodríguez i Cirer demostra que el PP està en descomposició i per tant no està en condicions d'oferir una alternativa creïble.

«Crec que els pactes i els diàlegs són bons en política»

de renda i la tipologia de l'habitatge. Crec que el primer compromís ha de ser aquest: ajudar la gent a accedir al primer habitatge, garantir-ne el dret constitucional. Això s'ha de fer amb una política concreta de nou habitatge i després una xarxa d'habitatges de lloguer per a joves i una xarxa d'habitatges per a gent gran. I estic pensant en la gent que comença, siguin persones individuals, siguin parelles joves, que es volen casar o famílies que duen tota la vida anant de lloguer o col·lectius específics amb problemes concrets: minusvàlids, viudes, etc.

– **Eixos principals del PSOE-PSIB?**

– Per una banda, la seguretat, que estaria reforçada amb un component clar, què és la policia de barri, la dotació de 217 efectius per cobrir els barris d'acord amb la demanda de la gent. Un altre eix és la neteja. Palma és una ciutat bruta. És necessari, per tant, un pla de

bus. Ha començat amb el bus turístic, amb què l'empresa pot guanyar doblers. És la història de sempre: la dreta privatitza guanys i socialitza pèrdues. Nosaltres garantirem el servei públic tenint clar que el transport públic necessita subvenció. Un altre punt molt important del nostre programa són les barriades. Volem fer una ciutat més compacta, fer petits ajuntaments, petites ciutats entre 25.000 i 45.000 habitants per fer possible infraestructures des de les quals la gent pugui accedir a tot caminant només deu minuts. Per tant, hi ha d'haver a prop l'escola, el metge, la zona verda, el poliesportiu, el centre de tercera edat, és a dir, infraestructures bàsiques i imprescindibles per als ciutadans. Nosaltres, a més, no posarem obstacles com ha fet el PP per cedir solars per construir centres de salut i escoles. Ara el Govern demana a l'Ajuntament que cedeixi solars. Jo puc garantir que d'aquí a mig any ens diran que no ho fem tan aviat. Un altre compromís del PSIB-

EL MIRALL amb el suport de

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Consell de Mallorca

Pere Muñoz, candidat pel PSM

«Palma és una ciutat que s'ha de mallorquinitzar»

JOAN FÀRREGUES

Actual director general de Cultura del Govern i compromès amb la llengua i la cultura de les Illes, Muñoz creu imprescindible una política lingüística a Palma —«inexistent avui en dia», adverteix que el principal problema de Palma és de política social i considera fonamental que la institució recuperi el diàleg i la transparència entre els ciutadans a través d'un nou reglament de participació ciutadana.

— Sou el director general de Cultura del Govern. Què us ha impulsat a presentar-vos a candidat del PSM a Cort?

— Sempre m'ha agradat molt l'àmbit de la política municipal perquè és molt proper als ciutadans. Veus i vius molt de prop els problemes de la gent i pots cercar solucions a qüestions molt concretes. No és la gran política com pot ser la feina del Govern en moltes ocasions o la feina del Consell. I a Palma m'ha fet ganes sobretot el repte de recuperar la il·lusió de la gent. Que pensin que no tots els polítics són iguals, que hi ha gent que posa passió, voluntat i ganes a les coses. Ens podem equivocar, però en tot cas ho farem amb bona voluntat i no en benefici propi.

— Quina valoració fa el PSM so-

bre la gestió del PP en aquests darrers quatre anys en què ha governat Ciutat?

— Crec que han estat els anys del divorci. Els anys en què un batle surt del seu despatx només quan ha d'anar a una inauguració. Els anys en què es deixa de xerrar amb la gent i de dialogar. Els anys en

Pere Muñoz és el candidat més jove que es presenta a la batlia de Palma. En aquest cas la joventut no va associada amb la inexperiència.

què es carreguen definitivament el teixit associatiu. Els anys en què s'eliminen els consells d'àrea, és a dir, òrgans de participació dels ciutadans. Són els anys en què es fan obres i es deixa de pensar en l'urbanisme comercial, i aquestes obres es fan a pe-

polítiques socials, cal recordar que a Palma només tenim 4 escoles infantils. Continuem tenint molt pocs casals d'infants i de joves. El problema de Palma és un problema social i de polítiques socials.

– En què es fonamenten els eixos principals del vostre programa electoral?

«El PP ha convertit Palma en una ciutat desfigurada i impersonal»

sar dels ciutadans, que no les volen, a pesar dels comerciants, que han de tancar. Són els anys de la manca de planificació i sobretot de la manca de pensar una estructura dins Palma. S'han limitat a posar pegats. Ara feim una plaça d'Espanya com la que hi ha en una determinada ciutat, posam uns fanals com els d'una altra ciutat. Per tant la identitat pròpia de Palma i també la de ciutat mediterrània no es tenen en compte, i al final tenim una ciutat desfigurada, una ciutat molt impersonal.

– Pensau que l'urbanisme és un dels principals problemes que té Palma?

– No, crec que els principals problemes que té Palma són en socials. Els temes de patrimoni urbanístic són molt irrecuperables, però Palma sobretot és una ciutat sense cap política social. No hi ha educadors de carrers. No hi ha hagut cap necessitat d'assumir el flux migratori. No hi ha polítiques socials vers les famílies desestructurades i les persones majors que viuen soles i que no tenen atenció domiciliària. Hi ha manca de residències. I després, quan parlem de

– Palma és una ciutat per a les persones. I aquí entra l'àmbit social de què hem parlat. La nostra idea és augmentar la participació a Palma mitjançant un nou reglament que hem presentat en què es preveu la creació d'assemblees territorials, d'assemblees sectorials i de memòries participatives, tal com hi ha a Girona, Tarragona, Bilbao i altres ciutats, per evitar precisament la manca de credibilitat de les institucions. Fer un projecte comú entre els ciutadans. La política del PP s'ha centrat en el centre històric. Això es pot fer sempre que no vagi en detriment de les barriades. I en aquest moment el que s'ha fet ha estat abandonar els barris i els pobles de Palma, i sobretot el que més ha fallat és l'abandonament dels barris, que s'ha concretat en la manca de qualitat de vida. S'han abandonat les petites coses i s'ha apostat per grans projectes de grans pressuposts, com fer aparcaments.

– Com a director general de Cultura del Govern i com a candidat a la batlia de Palma, com veis Palma quant a l'educació, la cultura i la llengua?

– Palma és una ciutat que s'ha de mallorquinitzar. I es mallorquinitza amb una bona política cultural i lingüística. Per començar, la política lingüística ha d'existir, tot i que la manca de política lingüística és una manera de fer política lingüística. Hi ha d'haver col·laboració amb altres institucions, exigència de català als funcionaris, ajudes a la retolació, canvis de les plaques del carrer –que és una vergonya que encara estiguin com estan–, campanyes d'incentivació per usar la llengua en el món esportiu, etc. I s'han de fer campanyes dirigides als milions de turistes que visiten la ciutat perquè coneguin que Palma té una entitat, una cultura i una llengua diferents, que els singularitza i que els fa més interessants. En l'àmbit de la cultura, crec que un ajuntament no ha de prioritzar tant l'exhibició, sinó la creació. El que no és possible és que es gastí el 99% del pressupost a exhibir, gastí tan poc a ajudar els creadors. Nosaltres proposam la creació de l'Escola Municipal d'Arts Plàstiques, la creació de l'Escola Municipal de Música, que qualsevol ajuntament té. I això és ajudar a la creació. Nosaltres hem elaborat un programa electoral en què hi ha un apartat d'art escèniques, un de música, un de cinematografia, un del món del llibre... En definitiva, les persones han de veure que ens comprometem.

– Entreveis un pacte de progrés a Palma?

– Crec que no hi ha dubte que hi haurà un pacte de progrés a l'Ajuntament de Palma. De fet, no crec que hi hagi cap partit que pugui pensar el contrari.

Embat
Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 971 713 350 • Fax 971 215 641 • 07002 Palma de Mallorca

Ferran Trujillo, candidat per UM

«El pacte polític a Cort

inclourà també Govern i Consell»

JOAN FÀBREGUES

Misser de professió, la seva oratòria punxant s'ha fet notar en aquests darrers quatre anys en els plens de Cort contra l'equip de govern del consistori, especialment contra el regidor José Maria Rodríguez. Quan li demanen, però, si creu que a Palma hi haurà pacte de progrés diu que «el pacte el decidiran els ciutadans» i que «inclourà Govern i Consell». El programa que presenta UM es fonamenta en dos eixos: «Els barris i els pobles de Palma, i la necessària llei de capitalitat.»

– **Repetiu com a candidat d'Unió Mallorquina. Què és el que us ha impulsat a tornar a presentar-vos a l'Ajuntament?**

– Consolidar el projecte d'Unió Mallorquina a Palma. És necessari un partit com el nostre a Ciutat, un partit que fuig dels radicalismes de dretes i esquerres i que intenta moderar el debat polític. Crec que la presència d'Unió Mallorquina a l'Ajuntament de Palma s'ha fet notar i que, amb vista al futur, serà clau per a la governabilitat.

– **Valoració d'aquests quatre anys de gestió del PP a Cort.**

– Per ser més exactes, hem de valorar els darrers dotze anys de gestió. Són massa anys, i amb majories absolutes encara es fan més fei-

xucs. No ha estat tot dolent ni tot bo, però la mediocritat a totes les àrees ha estat la seva característica més evident i, en lloc d'impulsar Ciutat cap a la modernització, el que s'ha aconseguit és anquilosar-la en la més absoluta de les apaties. Han entès la seva majoria absoluta com una eina per comandar, que no governar, d'esquenes a una gran part de la ciutadania. I en aquests darrers quatre anys de gestió del PP se n'ha demostrat l'esgotament, la carència de decisió de futur i també, fins i tot, comença a baixar la il·lusió. S'ha notat una

El candidat d'UM, Ferran Trujillo, és el portaveu del vot de la «moderació» a Palma.

falta de generositat i una falta de visió, i això ha provocat que la ciutat s'hagi endarrerit quatre anys més amb tots els objectius que són clars per a tothom. El més sagnant de tot, però, és que s'han tancat dins de Cort. No han estructurat el

– Des de les diferents àrees que tracta el nostre programa, volem aconseguir fer una ciutat per als ciutadans i prioritzar la recuperació de les zones més afectades per la degradació. Sense dubte, el nostre programa es fonamenta en dos

eixos essencials: els barris i els pobles de Palma i la necessària llei de capitalitat. Això equival a dotar d'infraestructures

de tot tipus aquests barris i apostar de manera molt clara per la recuperació i la rehabilitació enfront del creixement destructor del nostre territori i de la nostra ciutat.

– La gran majoria dels partits, quan fan referència a la llengua catalana, ho fan només amb el terme de «la nostra llengua», un terme molt ambigu i còmode. Sembla que als partits, el vostre inclòs, us costa dir llengua catalana, per què?

– Crec que és així per una perversitat. Hi ha hagut una sèrie de sectors i de gent que han fet de la llengua un arma política. Fins i tot s'ha arribat a dir que desaparegui la nostra llengua, la qual, per cert, jo no tenc cap problema a dir que és la llengua catalana. I aquells que defensen allò contrari haurien de fer una reflexió ja que es passaren dient que el mallorquí és el dialecte del català. I ara resulta que ho volen pujar a categoria de llengua. I amb això el que fan és perjudicar. Crec que la gent és cada vegada més

conscient de les beneïtures que aquests diuen. I arribarà un moment en què es podrà dir llengua catalana. En tot cas vull deixar ben clara una cosa: de d'UM, culturalment, mai no negarem quines són les nostres arrels. I és una bestialitat negar-les. Políticament allà està Catalunya i aquí nosaltres. Però una altra cosa és que nosaltres vulguem ser sobirans políticament i territorialment i l'altre que neguem els nostres avantpassats. També cal dir una altra cosa. A mi em produeix una gran alegria quan en el diccionari català es reconeixen no sé quants modismes mallorquins que hi queden inclosos. Això és un èxit. I també vull dir que, si bé és cert que la nostra llengua és la catalana, jo també vull defensar la nostra parla, que no té res a veure amb la llengua.

– Veis factible a Palma un pacte de progrés equivalent al del Govern?

– El pacte el decidiran els ciutadans amb el seu vot el dia 25 de maig. En tot cas, el pacte, per aconseguir l'impuls que ha de menester Palma, inclourà Govern, Consell i Ajuntament de Palma.

– Què pensau sobre el president Bush i la seva actitud enfront del tema d'Iraq?

– És l'ambició de governar el món amb un absolut menyspreu pels drets dels pobles i en defensa d'interessos econòmics molt concrets. Unió Mallorquina aposta per la pau, per l'ONU i per la Unió Europea.

«Els partits utilitzen el terme "la nostra llengua" per una perversitat»

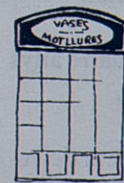
que s'entén com a societat civil, que hauria de ser, com nosaltres en som partidaris, una ciutat amb districtes.

– Per UM quins són els principals problemes de Palma?

– Manca de gestió urbanística, cosa que permet l'especulació, i en contra de l'ordenació adequada i necessària de la ciutat; greus problemes d'habitatge, de seguretat, de neteja i, sobretot, un enorme desequilibri dels barris, fruit d'un constant oblit que condueix inexorablement cap a la degradació. Les barriades han estat completament abandonades. Barriades, que s'ha de recordar, tenen més habitants que bastants pobles i així i tot estan mancades d'infraestructures bàsiques. És una vergonya que una barriada no tenguí ni zones verdes ni zones esportives ni escolars.

– Quins són els punts principals i fonamentals del vostre programa electoral?

“Encara queden botigues” Casa Pomar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 72 14 83 - Fax 971 71 93 12 - 07002 - PALMA (MALLORCA)

Eberhard Grosske, candidat per EU

«La dreta ha fet a Palma una aposta clara per les pedres i no per les persones»

JOAN FÀBREGUES

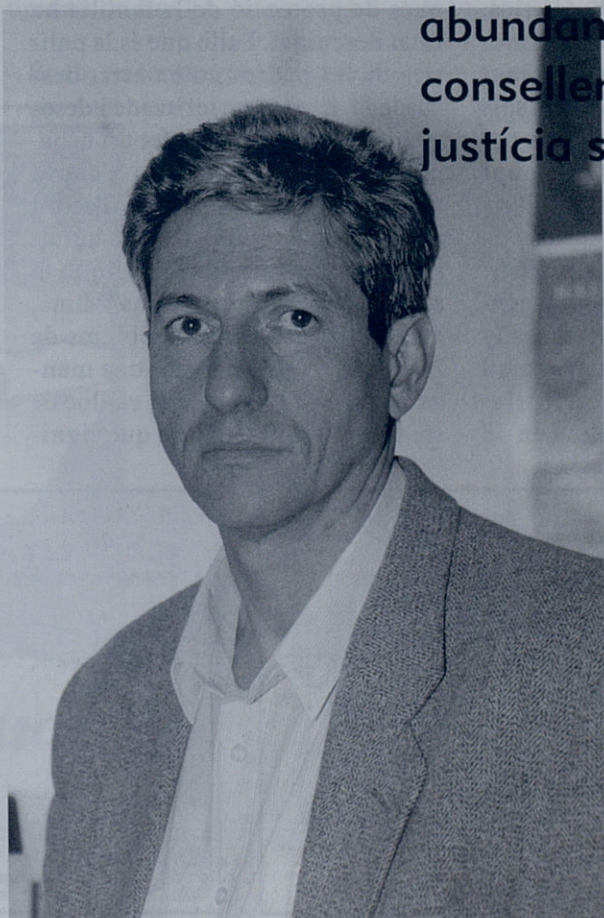
La seva presència a Palma no és casualitat que respongui a una estratègia de partit per posar un home de gran pes polític a Palma, una ciutat que dur tres legislatures en mans de la dreta. Grosske destaca que els grans eixos d'EU a Palma són la política de l'habitatge, dotar de vot els ciutadans de cada barri per impulsar polítiques prioritàries i impulsar una política mediambiental «del tot necessària» per a una Ciutat «angoixant».

– **Parlamentari, conseller i ara candidat a Cort, què és el que us ha impulsat a fer aquesta passa?**

– Crec que la situació política de Palma. Parlam d'una ciutat desencisada. Hi ha un malestar important en relació amb la ciutat. La gent no se sent còmoda. I tampoc no hi ha prou claredat i entusiasme per canviar-la. I de qualque manera el que hem pretès des d'Esquerra Unida, des d'aquesta candidatura, és aportar el nostre gra d'arena perquè hi hagi claredat i entusiasme en la ciutadania, perquè els problemes tenen una solució possible i perquè és possible dur a terme aquestes solucions. De qualque manera s'ha

de capgirar aquesta situació penosa que es va donar el 1999 d'una abstenció que va ser del 53 per cent, la més alta de totes les capitals d'Espanya. Això és el que s'havia de canviar. El raonament de la meua candidatura ha estat la situació de la nostra ciutat i

Eberhard Grosske és el candidat a la batlia de Palma per Esquerra Unida. La seva trajectòria política és d'allò més abundant: diputat, conseller, valedor de la justícia social...

les possibilitats enormes de provocar un canvi, però lògicament això vol dir que els partits es banyin i facin una aposta per això.

– És veritat que la majoria dels ciutadans de Palma no varen acu-

zones on es triïn compromisos per a cada una de les zones. 25 programes de caràcter sectorial amb la idea que això que surti escrit, d'aquest debat obert que fem amb els ciutadans, siguin compromisos que la gent ens pugui demanar a partir del dia 25 de maig. Pretenem així combatre l'escepticisme que desperten les mesures

de caràcter polític.

– Una altra pregunta obligada: al vostre parer, quina ha estat la gestió del PP en aquests darrers quatre anys a Cort?

– Com quasi sempre la dreta ha fet una aposta clara per les pedres i no per les persones. Aquí hi ha hagut moltes ganes de deixar una empremta de pedres sobre la ciutat i de cuidar-se poc dels ciutadans. I això té múltiples manifestacions, entre d'altres, lògicament, tot allò que són polítiques socials, polítiques de protecció de la família ha estat descuidada. I allò que és la política de les pedres no ha estat descuidada, ha estat prioritzada i desorientada. És a dir, s'ha fet un urbanisme caòtic, a la carta: s'anava modificant el Pla general no d'acord amb una visió global de la ciutat sinó d'una necessitat. I pel que fa als temes de mobilitat dins Palma, que està molt lligat al problema de l'urbanisme, hi ha hagut una manca absoluta d'imaginació, en lloc de trencar aquesta angúnia que signi-

fica moure's per Ciutat amb una solució imaginativa s'ha fet aquesta política de construcció d'aparcaments, majoritàriament al voltant de les avingudes, i alguns projectes al centre mateix, que en definitiva el que diuen és: «Organitzem el caos perquè sigui més suportable, però no combatem el caos.» Ha mancat, per tant, una aposta clara pel tema del transport públic. És veritat que ha millorat el tema de la flota, però no el fons de la qüestió, que és convertir el transport públic en una alternativa barata i còmoda al transport privat, que és una manera d'arreglar una ciutat amb aquesta densitat de cotxes com tenim aquí. Això no s'ha volgut afrontar. I aquesta política d'aparcament no servirà ni hauria servit en el futur per afrontar la qüestió. En resum, el PP ha fet polítiques de pedres prioritzades i desorientades, i la política per a les persones ha estat oblidada.

– Quins són els eixos del programa d'Esquerra Unida a Cort?

– Un tema fonamental és el de l'habitatge. L'Ajuntament de Palma no s'ha agafat seriosament el problema de l'habitatge. Ens trobam en una ciutat amb problemes d'habitatge importants. Els preus s'han encarat d'una manera extraordinària. L'Ajuntament en tota aquesta legislatura no ha fet el que han fet moltíssims d'ajuntaments de les Illes Balears, que és posar solars a disposició de l'Ibavi per construir habitatges de protecció oficial, ni ha fet una política pròpia de promoció d'habitatge de protecció ofi-

«El patrimoni de sòl s'ha destinat a finançar inversions diverses»

dir a votar en la passada legislatura. Si això tornàs a passar, estaríem parlant d'un fracàs de la classe política. Per què es produeix aquesta gran abstenció?

– El PP ha estat dotze anys en el Govern. Vull recordar que al senyor Fageda se'l coneixia per Sisí, perquè a tothom que li presentava un problema li deia: «Sí, sí, no et preocupis.» I, és clar, dotze anys de «sí, sí», amb molt poques realitzacions i solucions darrere, provoquen això. Provoca que la gent no es cregui les propostes que li plantegen globalment des de la instància política, lògicament parlant en uns termes molt categòrics i exagerats. Per tant des d'Esquerra Unida no tan sols volem fer aquesta aposta forta per Palma sinó que també des del punt de vista del programa farem una aposta molt forta i molt seriosa de concreció, de credibilitat i de recerca de la credibilitat. I en aquest sentit nosaltres endarrerim el disseny de programa per poder aterrar amb un programa concret territorialitzat, és a dir, dividir Palma en 38

Ses Puules
Estudi
de
Perruqueria

Carrer de la Riera, núm. 3, 1r - 07003 - Palma - Tel. 971 71 80 37

- Plànols Topogràfics
- Medicions
- Replanteigs
- Fotografies Aèries
- Verticals
- Panoràmiques
- Publicitat Aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes Agrícoles
- Estudis Mediambient

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

cial ni ha posat en marxa altres instruments per promoure tota aquesta qüestió. I això és una de les grans taques de la gestió de PP. Tot el patrimoni de sòl de l'Ajuntament s'ha destinat a finançar inversions diverses però no a fer una política d'habitatge. Un altre problema que nosaltres ens comprometem a arreglar són els pressuposts participatius. Sabem que és una experiència incipient i que la ciutadania no coneix detalladament. Aquí hi ha un potencial enorme perquè la gent de qualque manera agafi la responsabilitat de prendre decisions per ella mateixa, i que els ciutadans d'una barri siguin els que marquin les propostes prioritàries i no a través de representants polítics, per exemple, les inversions en aquell barri. Això suposa tota una cultura política dins Ciutat. Les experiències que s'han produït dins i fora de l'Estat espanyol han estat positives i demostren que cada vegada més provoca un major engrescament de la gent. Lligat amb això, i dins un pla més polític, s'ha de comptar amb el suport de les entitats de caràcter general. No pot ser que enti-

tats veïnals, d'autojuda, entitats juvenils, culturals, depenguin sempre de l'heroisme dels seus gestors. Es necessita suport de l'Ajuntament perquè la ciutadania s'articuli i sigui un teixit viu i organitzat. L'aposta pel transport públic serà fonamental i l'aposta per les polítiques socials –educadors de carrers– seran prioritàries. També des del punt de vista mediambiental EU fa feina per una proposta molt ambiciosa d'articulació d'idees i d'espais verds de la ciutat. Espais verds amb caràcter d'espais naturals, que hi pugui haver la zona de ponent enllaçada amb la zona de la Serra, àrees recreatives, parcs més urbans. Cal fer un dibuix de la Palma verda. S'ha de fer una xarxa de carril bici que sigui potent dins Ciutat, i que la gent pugui utilitzar la bicicleta i dissenyar qualsevol desplaçament dins aquesta xarxa, de tal manera que pugui anar de Son Rapinya fins al final de les avingudes amb seguretat.

– **Pregunta universal: què opinau de Bush?**

– Bush, en termes polítics euro-

peus, és un líder de l'extrema dreta amb tot el que això significa. Però, és clar, és un líder d'extrema dreta d'un país que en aquests moments és el més poderós del món, sense pràcticament cap tipus d'entrebanc a l'hora de dur a la pràctica la seva política. EUA ni necessita l'OTAN, ni l'ONU, ni ningú. Els va bé que hi hagi un parell de països satèl·lits com Espanya, Itàlia o Gran Bretanya, tot i que també podrien prescindir-ne. I fa una mica de feredat pensar que el món està en mans d'un país que ha elegit un líder d'extrema dreta i que no hi ha poder polític que suposi un contrapunt. No és que vulgui tornar a la política de blocs i guerra freda. Crec que tots hem d'apostar amb claredat per reforçar els organismes internacionals. La carta fundacional que EUA va signar i que va signar l'ONU va en contra de la guerra preventiva. I no ho volen complir. Hauríem de viure en un món on fos inconcebible que un país de forma unilateral vagi a una guerra d'aquestes característiques a Iraq, fora de qualsevol control, cosa que ja s'ha fet.

PRODUCTES DEL SUD FETS AMB DIGNITAT

 Caritas

Palma. C/ de l'Oli, 6 baixos
Inca. Finestra del Sud Pl. de l'Orgue, 5
Manacor. Casal de la Pau C/ del Pou fondo, 1
Maó. C/ de la Concepció, 15
Ciutadella. C/ de Josepa Rossinyol,
Alaior. C/ de Menor, 21
Ferrerries. Ca na Clara C/ de Ciutadella

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

LLIBRES DE TEXT

DISCOS I CASSSETTES

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

Antoni Esteva, candidat d'Els Verds

«Ciutat ha de tornar a ser patrimoni dels qui la vivim a peu»

JOAN FÀBREGUES

Antoni Esteva s'estrena com a candidat d'Els Verds a Cort després de la renúncia de Jordi López a tornar-se a presentar.

EV concorren a les properes eleccions en coalició amb Esquerra Unida amb una aposta forta per dotar la ciutat d'una gran xarxa verda que estigui present a cada barriada de Palma, potenciar les energies renovables, i limitar i controlar les antenes de telefonia mòbil. Esteva reivindica recuperar el patrimoni de Ciutat per a aquells que «la vivim a peu».

– Valoració de la gestió d'aquests darrers 4 anys del PP

– La gestió del PP d'aquests darrers anys ha estat d'un ocàs d'una etapa i d'una pèrdua del nord. Supòs que és el que passa a tots els partits quan es perpetuen massa en una mateixa administració. És el final d'una etapa, en què el PP ja no té un projecte. Crec que les propostes que fan és per sortir del pas. I, en canvi, els projectes que tenen més definits són precisament les accions més nocives per a la ciutat. Estic parlant del pla d'aparcaments en el centre. També s'ha d'esmentar com les empreses afins a ells són les que es beneficien d'aquesta política a través de l'adjudicació d'obres.

– Quins són els principals problemes de Palma?

– Un dels principals problemes que veu Els Verds és el de com racionalitzar el transport. És necessari i imprescindible compaginar que a la ciutat hi puguin conviure cotxes i ciutadans que volen viure a nivell de carrer. I això no passa amb el PP. La ciutat ha de tornar a ser patrimoni dels qui la vivim a peu i no ha d'estar pensada exclusivament perquè als cotxes els vagi mi-

llor circular. La política del Partit Popular en lloc de resoldre el problema l'espenya més. En aquest sentit les nostres propostes són evitar que el ciutadà hagi de menester el cotxe per anar per Palma. Això implica potenciar el transport públic i impulsar una xarxa viària pensada més per als viants i ciclistes i no tan exclusivament per als cotxes. Cada vegada que es fa una rehabilitació es tendeix a llevar el caràcter propi de la ciutat. Es fa tot igual i amb material de baixa qualitat.

– Quins són els punts principals que tindrà el vostre programa electoral?

– Evidentment, com a partit ecologista incidirem molt en els aspectes mediambientals i d'una qualitat de vida més saludable per a la ciutadania. Un espai que faci ganes viure. Això ho veiem des de distints punts de vista. Per una banda a Ciutat hi ha una clara manca d'espais verds. Les polítiques del PP conviden a fugir, a no estar a Palma. Un dels grans eixos d'Els Verds és tornar a Palma un caire més natural i lúdic. Dotar-la de més zones verdes i alliberar-ne més espais. Apostar per trobar i condicionar dins Ciutat espais que es puguin reconvertir en espais verds i saludables. Recordem que el creixement de Palma en els darrers 50 anys s'ha fet sense pensar absolutament mai a deixar espais verds. Ans al contrari, sempre s'ha crescut pensant només a fer habitatges sense cap planificació. A Ciutat hi ha 200.000 arbres. La proposta d'Els Verds passa per fer possible doblar, quasi quasi, el nombre d'arbres, fins a arribar a 370.000, un per

habitant. Nosaltres apostam per la creació de pulmons verds a tots els barris, rebutjam el model del tot caduc de places de ciment i estam a favor de la cobertura vegetal. També apostam per la transformació d'antics equipaments militars en àrees públiques i per la creació d'una xarxa de finques municipals destinada a boscs urbans i activitats

socioculturals en contacte amb la natura i autogestionades per les entitats de cada barri. Cal, per tant, elaborar un pla de zones verdes i d'un poblat d'arbres urbans.

– Més apostes de futur?

– Un altre eix és potenciar les energies renovables i l'estalvi energètic. Quant a aquest tema, des de l'Ajuntament pensam que es pot fer una política de conscienciació que sense cap dubte ha de tenir resultats positius per a tothom. Un altre tema que ens preocupa molt des del punt de vista mediambiental és la proliferació a Ciutat d'antenes de telefonia mòbil. Nosaltres tenim sospites fonamentades, basades en estudis internacionals, que hi ha un perill potencial. El més greu és que si proliferen massa no serà bo per a les persones. És, per tant, necessària una política de control sobre aquesta qüestió.

– Què cal per combatre la forta indiferència política que hi ha a Palma?

– La impressió de la gent és que tant mateix voti el qui voti la cosa no canviarà. I això es produeix sobretot quan hi ha una dependència de partits excessivament grossos i que tenen més o manco la mateixa manera de funcionar. Pens que els partits petits que

«Apostam per la creació de pulmons verds a tots els barris»

tenen una actitud més clara i que no estan tan fermats a interessos tenen més garantia de governabilitat i bona gestió cap a la ciutadania. I pens que quan se'ls dona una oportunitat de governar i gestionar es nota un canvi. Els Verds compleix aquest paper. No som una ONG ambientalista. Som un partit polític. Tenim propostes i no tan sols ens preocupen els temes relacionats amb el medi ambient. I crec que això ja ho hem romput.

– Qüestió d'interès general: què pensau de Bush?

– Aquest home duu el món a la deriva. És tan perillós ell com Saddam Hussein. Bush sembla tenir Saddam com si fos el seu dimonió particular, com anys enrere ja el va tenir el seu pare. I sembla com si tingués d'aquesta manera una tasca pendent per resoldre. Independent dels interessos econòmics i del petroli que hi ha darrere això, mereix una profunda reflexió el fet que EUA sempre hagi d'acabar fent alguna guerra per poder funcionar.

Roldan

C/ Eusebi Estada, 66 - 68
07004 Palma de Mallorca
Tlf. 971 763 666 - Fax 971 763 667
Internet: <http://www.roldan.es>
e-mail: roldanib@roldan.es

Certificat de
Qualitat
ISO 9001:2000 Nº 02.0507-1

Cream espais per conviure

Maó i Ciutadella, dues ciutats, dues tendències

ARIADNA FERRER

45 quilòmetres. Això és el que separa les dues ciutats més grans de Menorca.

Una distància relativament curta però que políticament parlant és gairebé un abisme.

FOTOS CEDIDES PEL DIÀRIO DE MENORCA

Artur Bagur (PSIB-PSOE).

Juan Manuel Lafuente (PP).

Mentre que Maó és l'estabilitat per excel·lència (gairebé 20 anys ininterromputs de govern socialista), Ciutadella, tradicionalment més conservadora, ha canviat de govern en diverses ocasions i s'ha caracteritzat per l'alternança.

Les eleccions del 25 de maig poden confirmar aquesta tendència. Els socialistes mantenen l'opció de ser la força més votada a la capital de l'illa, encara que podrien perdre la majoria absoluta de la qual ara disposen. A Ciutadella no és difícil pensar en un nou gir després que aquesta legislatura hagi estat governada per un consistori multicolor integrat per UCM (Unió de Centristes de Menorca), PSM (Partit Socialista de Menorca) i PSIB-PSOE (Partit Socialista de les Illes Balears)

L'històric bastió socialista

Quan acabi la present legislatura, els socialistes menorquins celebraran els seus 20 anys al capdavant del govern municipal de Maó. Excepte en les primeres eleccions democràtiques després de la dictadura franquista, guanyades per la UCD, el PSOE ha estat repetidament la força més votada a la capital de Menorca i en la present legislatura han governat amb majoria absoluta (12 regidors sobre 21). Arturo Bagur, l'actual alcalde, té doncs, al davant el repte d'arrodonir aquest aniversari amb una nova victòria el proper 25 de maig. No ho tindrà fàcil. S'haurà d'enfrontar amb noms destacats dels partits de l'oposició com el president del PP a Menorca, Juan Manuel Lafuente, i el secretari general del PSM, Tomeu Febrer, en un enfrontament que alguns mit-

jans han batejat com «la batalla dels pesos pesants». El candidat d'EM-EU (Esquerra de Menorca-Esquerreta Unida), Mateu Llabrés, actual cap de l'Àrea de Cultura del Consell Insular, li treu foc a l'assumpte. «El concepte de pes pesant és molt subjectiu. En aquest moment pot tenir molt més pes algú que ja fa feina a l'ajuntament –amb referència a ell mateix– que no una persona que posen com a tanca de salvació.»

Bagur, però, no se sent intimidat i confia a reeditar la victòria. El primer pas ha estat la renovació gairebé total de les llistes electorals per «respondre al que demana la societat maonesa. La societat és dinàmica i canvia. La gràcia és canviar sense perdre les arrels. A Maó hem estat molt conscients de recuperar història, recuperar tradicions, però sense perdre de vista la modernitat».

Els principals partits de l'oposició, però, creuen que el govern socialista està esgotat i que ha arribat el moment del canvi. Segons Juan Manuel Lafuente, «el PSOE farà sensació de canvi per no canviar res. Maó ha perdut pes en el conjunt de l'illa, la població és menys habitable i hi ha menys benestar. I això es nota en coses senzilles i diàries com la neteja». Des del PSM el diagnòstic tampoc no és gaire més favorable. Tomeu Febrer assegura que «el projecte de l'Ajuntament per a Maó està absolutament acabat. Els PSOE no se n'ha sortit, de tots els problemes que ha tingut, i la gent està cansada. Hem de crear l'opinió de la necessitat que no hi hagi majories absolutes de cap color ni de cap mena».

Gairebé amb la mateixa unanimitat, critiquen la poca visió de futur de l'actual govern i assenyalen la necessitat de dissenyar un model

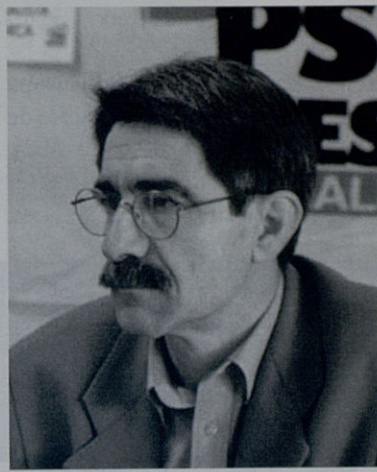

de ciutat a llarg termini, tant amb la redacció d'un nou Pla general d'ordenació urbana (PGOU) adaptat al Pla territorial insular (PTI), que, un cop que entri en vigor, farà replantejar tota la política urbanística de l'illa, com amb propostes per solucionar la manca d'habitatge de lloguer i els problemes de trànsit. EM-EU aposta per una ciutat on el vianant en sigui el gran protagonista. «La conversió del centre històric de Maó en zona per a vianants ha de ser compatible amb l'entrada de vehicles de mercaderies, de transport públic i d'urgències i, en determinades hores, dels residents. Al cinturó del centre també hi hauria preferència per al vianant. Això va lligat a la supressió de barreres arquitectòniques i a la creació d'una xarxa de bosses d'aparcaments als afores que estiguin connectades. També proposem crear corredors verds a cada barri que, en aquest cas, estiguin connectats per circuits a peu.» Quant a la redacció del nou PGOU, els membres d'EM-EU, que es consideren l'única opció autènticament d'esquerres, volen que «faci la interpretació més restrictiva de l'esperit del PTI i acabi de desqualificar aquelles zones que han quedat fora de l'ordenació urbana perquè no hi puguí haver més construcció, i, al centre, un cens de cases deshabitades». Actualment hi ha al voltant de 500 habitatges en aquesta situació. Tant EM-EU com la resta de l'oposició aposten per buscar fórmules de pactes amb els propietaris per facilitar-los la reforma a canvi de lloguers a preus assequibles. Els populars, a més, demanen un replantejament de la política de sòl públic. «Si es ven sòl municipal s'ha de mirar no tan sols el rendiment econòmic sinó també l'ús que se li vol donar. Una part s'hauria de destinar a habitatge de protecció oficial o bé a incrementar el mercat de lloguer.» Tenen, també, la voluntat de recuperar el centre de Maó per viure-hi i per això reclamen que la normativa urbanística possibiliti que els habitatges tinguin «les comoditats necessàries d'avui en dia, com pot

Mateu Llabrés (EM-IU).

ser un pàrquing per al cotxe, ja sigui creant aparcaments d'iniciativa privada o més aparcaments d'iniciativa pública. Això és perfectament compatible amb el fet de convertir el centre en zona de trànsit de densitat baixa o en zona per a vianants». La conversió en zones per a vianants, però, no compta amb el vistiplau dels comerciants i, en aquest sentit, el PSM posa l'accent a crear una bona xarxa de bosses d'aparcament, que, segons creu, solucionaria els problemes al centre de Maó sense necessitat de convertir-lo en zones per a vianants, alhora que recorda que «a Menorca estem massa acostumats a arribar amb el cotxe i, a més, hi ha un transport públic molt deficitari i massa car». El PSOE va en la mateixa línia. Maó és l'únic municipi de Menorca que té dos pàrquings subterranis i un tercer està a punt de sortir a concessió. «També hem creat 1.000 aparcaments gratuïts a la perifèria. Apostem per la conversió en zones per vianants, però pactant amb els comerciants i amb els residents.» Respecte de la política urbanística, els socialistes plantegen redactar un nou PGOU que tingui les bondats que va tenir el del 87. Per Bagur, el pla ha permès dur a terme l'estratègia d'interrelació de la ciutat amb la construcció de les rondes. «Les rondes van obrir unes grans expectatives per fer el pla de l'habitatge. Ara comencem a urbanitzar un segon polígon i encara en falta un altre. Pocs

Tomeu Febrer (PSM).

ajuntaments de Menorca tenen sòl. Nosaltres fem polítiques de sòl actives des de l'any 83. És l'única manera que la gent pugui arribar a tenir un habitatge digne.»

Entre els projectes per als propers anys, l'actual alcalde destaca també la necessitat de potenciar el Departament d'Ocupació i de millorar l'àrea de Serveis Socials. En aquesta àrea, el PSM es marca com a objectiu fomentar les polítiques de protecció de la família. «El nucli principal de convivència, tingui la forma que tingui, perquè hi ha moltes formes de família, s'ha de protegir. És la base del teixit social.» La construcció d'un nou poliesportiu de caràcter supramunicipal és un altre dels temes de l'agenda dels socialistes. «No reclamem concentració política sinó poder mancomunar infraestructures amb vista al futur per estalviar recursos i millorar el servei. Proposem fer una segona piscina i un nou poliesportiu.» Un poliesportiu que és reclamat des de fa anys pel PP. El cost d'aquesta nova instal·lació, diu Lafuente, es pot finançar amb un sistema mixt. Des d'EM-EU, en canvi, no s'hi oposen sempre que sigui de finançament exclusivament privat. Tant per Llabrés com per Tomeu Febrer cal destinar els esforços a l'esport de barri i a l'esport base. «La piscina és necessària, però abans que pagar amb diner públic un nou poliesportiu que val 12 milions d'euros creiem que cal posar instal·lacions esportives de base als barris», apunta Llabrés.

El futur del Port de Maó

El port natural més gran d'Europa és, sense dubte, una de les fonts de riquesa més importants de Maó. Però, com ha d'evolucionar el port? Els partits de l'oposició en

estiguin acompanyades d'activitats desestacionalitzadores. En relació amb els creuers, creuen que, com passa amb el turisme, Maó ha patit la baixada que ha afectat a tot el món després de l'11 de setembre de 2001 i, per tant, respon a la situació econòmica mundial.

Tomeu Febrer, des del PSM, no ho té clar: «No creiem que calgui crear un nou moll per a

creuers, tal com preveu l'Autoritat Portuària. A més, el que ningú no diu és que els creuers carreguen aigua i tinc molts dubtes que el que paguen afavoreixi la gent de Maó, quan l'aigua és un gran problema a Menorca. Tampoc no tinc tan clar que els comerços surtin tan beneficiats del turisme que arriba amb els creuers.» Són conscients, diuen, que el turisme nàutic s'ha de regular, però vigilant molt el perill de caure en l'excés d'urbanització. «A més, hi ha altres aspectes d'oferta turística, com el cultural, que també s'han de cuidar. Crec que a aquest nivell es fa una bona feina.»

Ciutadella, eleccions incertes

Per primera vegada a Menorca, el 1999 PSM, UCM i PSOE pactaven per formar govern. Pau Lluch (en el tancament de l'edició de la revista encara no havia estat proclamat candidat), dels centristes i antic membre del PP, el qual, al tancament de l'edició de la revista no havia confirmat la seva candidatura pel UCM, era escollit alcalde. Els integrants del pacte el defensen dient que es partia d'una situació insostenible amb un govern del PP en crisi absoluta i que, gràcies al nou equip municipal, Ciutadella ha viscut un impuls en les àrees social, cultural i educativa. Bosco Gomila, cap de llista del PSM i actual regidor d'Esports, afegeix que «s'ha normalitzat la situació de l'Ajuntament a l'hora de rebre el ciutadà i actuar davant les seves necessitats. Els organismes de participació ciutadana mai no havien fun-

cionat tan bé». Pel candidat del PSIB-PSOE, Joan Gorriás, actual regidor de Governació, «el pacte ens ha permès impedir el gran port i les macrourbanitzacions que projectava el PP».

Els populars, per la seva banda, amb el regidor Llorenç Brondo com a cap de llista, creuen que durant aquesta legislatura ja han pagat el seu deute, que han après el que havien d'aprendre («hem d'estar més atents al ciutadà, saber què vol») i que ha arribat el moment de recuperar els vots perduts. La renovació de llistes ha estat el primer pas. El segon, intentar demostrar que a l'actual consistori li ha faltat establir prioritats i que no ha sabut racionalitzar la despesa. «Hem passat d'un pressupost d'ingressos ordinaris de 13 milions d'euros a prop de 19 i, en canvi, se n'ha anat tot en despesa ordinària.» Des dels socialistes, però, assenyalen que «hi ha una rendibilitat que es diu social i que és la que interessa l'Ajuntament. Un ajuntament no és una empresa. Per què ha de tenir superàvit?» Mentre que els nacionalistes recorden que «el PP diu que abaixarà els impostos, la qual cosa afavoreix els rics, i apujarà les taxes, que paguen igual pobres i rics. Crec que és millor compensar l'esforç econòmic del ciutadà amb serveis socials».

El cavall de batalla del PP ha estat la Regidoria de Cultura, a la qual critica accions com la compra del Palau Saura, el futur Centre d'Interpretació de Ciutadella, per 1 milió i mig d'euros sense haver buscat el suport econòmic de cap altra administració. «Ara el Govern ha dit que hi aportarà 3 milions de l'ecotaxa, però la despesa corrent que genera el Palau Saura augmentarà, perquè hi haurà d'haver un equip de persones treballant-hi. En canvi, aportarà molt pocs ingressos.» Per Gomila, en canvi, «és una adquisició molt bona amb vista al futur. Per primera vegada el govern municipal ha intentat tenir una visió global en matèria cultural, amb atenció als serveis, a les activitats i a les instal·lacions». Amb vista a la propera legislatura,

Els socialistes duen vint anys a l'Ajuntament de Maó

fan la seva pròpia lectura. Per al PP hi ha dos aspectes que cal tenir en compte. D'una banda, l'ús de l'illa del Rei per al turisme nàutic esportiu, restaurant les instal·lacions actuals, de propietat municipal, i instal·lant-hi serveis turístics i culturals. Al seu perímetre proposa crear-hi un sistema de moll de fusta per a amarraments esportius. I, d'altra banda, cal crear infraestructures que fomentin l'arribada de creuers al port (enguany n'han arribat 30 menys que l'any passat), perquè, diu Lafuente, «Maó no pot quedar fora del mercat. Cal tenir en compte que vénen, compren i marxen, i que això és bo per a nosaltres». Respecte del futur moll de descàrrega de combustible, el PP rebutja la possibilitat de situar-lo a la base naval pel perill que suposa, en contra del que preveu el Pla energètic del Govern de les Illes Balears i que ratifica el PTI.

EM-EU proposa convertir cala Figuera, on actualment es fa la descàrrega, en una petita zona de port nàutic i habilitar-hi una zona de bany. Quant als creuers, el partit es mostra a favor de crear un impost sobre els creuers que amarren al port, així com també establir un impost tipus ecotaxa per als cotxes de lloguer. De l'illa del Rei diuen que només la rehabilitarien per fer un centre d'interpretació marítima. Els socialistes, per la seva banda, també aposten per habilitar l'illa del Rei per a amarraments i convertir-la en una estació nàutica. Creuen que cal respectar l'edifici històric, però volen obrir un concurs per a activitats hoteleres que

el PSOE planeja mantenir els mateixos nivells no solament en cultura sinó també en esports, educació i serveis socials. El repte és millorar els carrers, tant l'asfaltat com la neteja i la il·luminació. No veu, en canvi, problemes d'aparcament. «Aquí hi ha un problema d'educació: volem aparcar al davant de casa. S'han fet estudis de viabilitat de pàrquings subterranis i el resultat és que només serien rendibles el mes d'agost as Born. No surten els comptes. El que sí farem és crear dues bosses noves d'aparcaments dissuasius pròxims al centre.» En relació amb el trànsit, el PP reclama el desdoblament de la carretera entre Ferreries i Ciutadella (una via que no té alternatives). Cap altre partit hi veu la necessitat. «Hi ha altres opcions –diu Bosco Gomila–, com fer tercers carrils als canvis de rasant o eliminar entrades a la carretera perquè sigui més fluida i segura.» «És una opció política vàlida, però caldria fer-ne un estudi tècnic. El desdoblament s'hauria de fer per qüestions de seguretat, no per córrer més», afegeix Gorriás.

PSM i PSOE també estan d'acord a mantenir el port tal com està, fent només les modificacions que ja estan previstes en el Pla d'usos del port, entre les quals hi ha la nova estació marítima, que connectarà la barriada de sa Quintana amb la resta de la ciutat. Cap de les dues formacions veu la necessitat de tenir un port de mercaderies ni de construir un braç exterior, tan re-

Llorenç Brondo (PP).

clamat pel PP mentre era al capdavant del govern municipal i que ara diuen que cal estudiar. Els populars creuen que si es fes, però, podria aportar molts ingressos a la població.

Gomila creu prioritari que la reordenació sigui harmònica amb els serveis que s'hi donen tant al port com a la resta de la ciutat. «Volem que l'ordenació de Ciutadella, aprofitant que s'ha d'adaptar al PTI, prevegi la creació de zones de servei, i que possibiliti a l'Ajuntament tenir reserves de sòl públic per fer habitatges de protecció oficial per a joves i pisos de lloguer.» En el programa del PSM hi ha també com a prioritats la millora de les infraestructures per fer de Ciutadella un lloc més habitable per a grans i petits. Com a Maó, es marquen entre els objectius augmentar el suport a la família amb nous serveis i convertir la zona d'equipaments esportius en una autèntica àrea esportiva amb prioritat per als vianants i els ciclistes.

El PSOE, per la seva banda, reclama que la nova terminal d'autobusos prevista en el Pla director de transports del Govern balear compleixi uns requisits de proximitat i de freqüències tan aviat com es posi en funcionament, amb una parada coberta i equipada amb serveis al centre (s'estudien possibles ubicacions alternatives a la plaça dels Pins) i molts més trajectes a Maó que els 6 que hi ha actualment. A la base del seu programa, expliquen, hi ha un objectiu ben clar: humanitzar la ciutat. «Que

Pau Lluç (UCM).

Joan Gorriás (PSIB-PSOE).

totes les millores tinguin en compte el component humà. Que sigui una ciutat segura, funcional, acollidora per a tothom.»

Els populars, finalment, creuen que cal cuidar el turisme molt més del que es fa. «El turisme és el gran motor de l'economia de Menorca i, en canvi, és un sector al qual no donem suport. Cal que el sector turístic estigui content i ofereixi bons serveis i bones instal·lacions, per exemple, millorant les urbanitzacions al voltant de Ciutadella, que ara estan oblidades.»

Maó i Ciutadella. Dues ciutats amb la maquinària en marxa per afrontar les properes eleccions municipals. Durant aquest mes de març s'aprovaran definitivament els programes dels diferents partits polítics. Caldrà veure si el que es diu i el que es fa es correspon. Però, per això, haurem d'esperar els resultats del 25 de maig.

Bosco Gomila (PSM).

Xicu Tarrés i Joan Marí Tur es disputen l'Ajuntament d'Eivissa

JOAN LLUÍS FERRER

L'actual alcalde de la ciutat d'Eivissa, Xicu Tarrés (PSOE, dins el Pacte Progressista) aspira a ser reelegit per al càrrec, que li disputarà l'exconseller insular de Cultura, Joan Marí Tur, pel PP, i Marta Roldán, per Els Verds.

Els sondeigs atorguen a les dues principals forces polítiques del municipi uns resultats ajustats, però lleugerament favorables al Pacte Progressista.

PSOE, IU, ENE i ERC ja han decidit repetir la coalició preelectoral que va donar-los la victòria fa quatre anys als ajuntaments de Formentera i Eivissa, i al Consell Insular. Tarrés no ha estat qüestionat en cap moment pels partits, que consideren que ha fet una labor «ben satisfactòria», sense cap altre problema intern que la renúncia de la regidora verda a continuar dins l'equip de govern, fa ara un any.

Pacte: «Fan falta quatre anys més»
«La veritat és que s'ha fet molta feina —afirma Tarrés— i el que intentarem en la campanya electoral és que la gent vegi el que s'ha fet». Segons afirma, «quatre anys no són suficients» per fer visible el canvi iniciat el 99. «Tu arribes i tens un Ajuntament que no ha canviat des de fa quaranta anys. Ara s'han canviat polítiques i actituds. El pressupost municipal, per exemple, ha passat en aquests quatre anys de 2.500 mi-

lions de pessetes a 7.000 milions.»

El repte del Pacte Progressista, que el 99 va guanyar el PP per només unes poques desenes de vots, és «acabar de definir el model de ciutat. Volem dissenyar un model que duri molts anys, i per això fem una revisió del Pla general d'ordenació urbana». De fet, les restriccions urbanístiques són un dels aspectes que més destaca Tarrés dins la labor feta i dins els objectius de futur: «S'ha implantat més seny urbanístic. La cosa s'estava desbocant. Hi havia una política de campí qui pugui. És cert que durant els dos primers anys vàrem fer poc en la matèria, però hem aconseguit treure endavant una moratòria d'edificació, un sistema de quotes de permisos i ara fem la revisió del PGOU, que ens marcarà els ritmes de creixement i fins on volem arribar.»

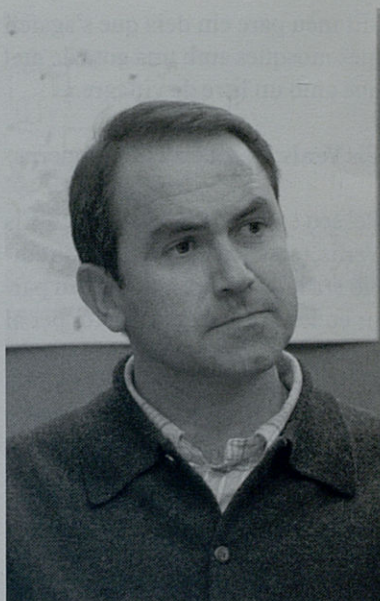
Especialment orgullós es mostra l'alcalde i candidat progressista dels avanços que s'han fet en matèria d'infraestructures, com la conversió en vies per a vianants d'alguns carrers del barri antic o la substitució de la xarxa de clavegueram. «Quan plovia, la merda sortia per les clavegueres, i això era així perquè a penes s'hi havia fet res. Hi havia, des de fa 12 anys, una llei per eliminar les foses sèptiques i connectar-se a la xarxa de clavegueram, però ningú no s'havia encarregat de fer-la complir, i per això passava el que passava.» El nou sistema recull de manera separada l'aigua de pluja i les aigües fecals, que abans anaven juntes, embossaven les canonades i provocaven inundacions pestilents. Sobre el fet que Els Verds es presentin ara per separat, Tarrés no dubta a reconèixer que això pot fer mal als resultats electorals del Pacte: «Quan algú se separa, es resta. Però

FOTOS CEDIDES PEL DIARI DE IBIZA

Joan Marí Tur (PP).

Xicu Tarrés (PSIB-PSOE).

la gent veu que el Pacte fa feina, i això sempre suma.» L'abandó de la regidora verda Marta Roldán i la seua presentació per separat «és lamentable, però obeeix al problema d'una persona», diu l'alcalde en al·lusió al dirigent insular del partit ecologista, Joan Buades, que va ser expulsat de l'equip de govern del Consell per Pilar Costa l'any 2000 per la seua actitud «deslleial». «El que han tengut Els Verds és una actitud d'abandó de les seues responsabilitats», diu Tarrés.

Pel que fa al PP, el candidat progressista té clar que «parlen de renovació i de canvi d'idees, però el fet és que continua havent-hi la mateixa gent. Serà el poble el que decidirà amb el seu vot».

PP: Una oposició cordial

El número u de la candidatura del Partit Popular és Joan Marí Tur. Conseller insular de Cultura durant les darreres dues legislatures del PP, Marí Tur ha acceptat el càrrec després d'haver rebutjat l'ofertament fa poc més d'un mes. La manca de militants interessats a presentar-se com a alcalde d'Eivissa va forçar l'acceptació final de Marí Tur, que sempre ha confessat sentir més entusiasme pel Consell i el Parlament que no pas per la política municipal. Joan Marí Tur nega que no hi hagi una renovació en el PP: «La renovació no solament significa canvi-

La universitat que integra la formació a la teva vida

Estudis de 1r. cicle

- Turisme
- Ciències Empresarials
- Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes
- Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió

Estudis de 1r. i 2n. cicle

- Filologia Catalana (també accés directe a 2n. cicle)
- Humanitats (també accés directe a 2n. cicle)
- Dret
- Psicologia

Estudis de 2n. cicle

- Comunicació Audiovisual
- Investigació i Tècniques de Mercat (Màrqueting)
- Ciències del Treball
- Administració i Direcció d'Empreses
- Ciències Polítiques i de l'Administració
- Psicopedagogia
- Documentació (Gestió de la Informació)
- Enginyeria en Informàtica

Nous estudis 2003

- Estudis d'Àsia Oriental (2n. cicle, màster i postgraus)
- Psicopedagogia (nous itineraris en l'àmbit de la Pedagogia)

Sol·licitud d'accés: de l'1 de març fins al 12 d'abril

Inici període lectiu: setembre de 2003

Estudis de 3r. cicle

- Doctorat interdisciplinari i internacional sobre la Societat de la Informació i el Coneixement (preinscripció: del 3 de març al 26 d'abril)

Altres estudis

- Curs d'accés a la UOC per a >25 anys
- Graduat Multimèdia (titulació pròpia)
- Formació de postgrau

Informa-te'n als punts de suport de la UOC

a Ciutadella (c. Hospital de Sta. Magdalena, 1), Eivissa (av. Espanya, 49)

i Manacor (c. Muntaner, 12), al tel. 902 141 141 i al nostre web www.uoc.edu.

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

Premi ICDE 2001 d'Excel·lència
a la millor universitat virtual
i a distància del món

Marta Roldán (Els Verds).

ar una persona per una altra. Som partidari de renovar les idees i els projectes, que realment és l'important. En la meua candidatura hi haurà gent molt jove i amb ganes de fer coses, però també hi haurà persones amb experiència i amb la mateixa il·lusió que el primer dia», assegura. Els principals objectius del candidat conservador «són els mateixos que els de qualsevol altre ciutadà. Em refereixo a acabar amb les males olors del port, solucionar el problema de ses Feixes (zona humida amb projectes urbanístics que el Consell intenta evitar), ordenar l'urbanisme de la ciutat, recuperar espais verds per als eivissencs... En defini-

tiva, ser capaços de conjugar el progrés amb els desigs dels ciutadans». A pesar de tot, Marí Tur admet alguns èxits del seu rival. En el cas de les zones blaves d'estacionament, Marí Tur afirma que «han donat un bon resultat», però creu que s'haurien de complementar amb una potenciació del transport públic, actualment molt limitat a les Pitiüses. Eivissa va ser declarada Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO a final de 1999. Segons el candidat del PP, però, «no s'ha fet pràcticament res». «Sentim parlar de viatges, de projectes de museus, de fires de promoció, però la realitat és que la Catedral està feta un desastre, la rehabilitació del Castell és molt lenta i Dalt Vila no presenta l'aspecte que hauria de tenir un espai d'aquesta categoria. Hem fet molt poc per preservar zones com es puig des Molins (necròpoli púnica).»

També es mostra preocupat per la situació de sa Penya, l'antic barri mariner del port i que també està inclòs en la declaració de Patrimoni de la Humanitat. Els habituals problemes de tràfic de drogues, degradació i delinqüència que pateix el barri seran, segons afirma, un dels seus cavalls de batalla. «Reconec que és molt difícil recuperar el barri, però cal morir en l'intent», assenyala.

Marí Tur, procedent d'una família rural sense arrels a la ciutat d'Eivissa, mostra un talant conciliador quan parla del seu contrincant.

«El meu pare em deia que s'agafen més mosques amb una gota de mel que amb un litre de vinagre.»

Els Verds: L'esquerra de l'esquerra

Pel seu costat, Marta Roldán, d'Els Verds, (al tancament d'aquesta edició era l'única aspirant del seu partit en les primàries previstes per al 15 de març per nomenar el candidat a l'Ajuntament), també rebutja crítiques frontals i fins i tot valora positivament la pujada global que les enquestes atorguen als partits progressistes. «És molt positiu que els ciutadans donin la majoria absoluta als progressistes perquè és una resposta al treball ben fet en aquesta institució», diu Roldán, que va ser regidora de Medi Ambient a l'Ajuntament durant tres anys.

«Els Verds seguiran tenint representació a la corporació municipal», afirma l'exregidora, que considera que «hi ha una altra manera de fer política diferent de la del Pacte Progressista o la del PP».

I és que precisament Els Verds aspiren a aconseguir tenir un paper de frontissa entre les dues forces majoritàries per tal d'introduir polítiques més ecologistes. El partit de Roldán critica especialment el Pacte pel fet d'haver permès projectes urbanístics impopulars, com un gran dic al port de la ciutat, o per no haver estat suficientment restrictiu en el creixement urbanístic.

Formentera: el feu progressista

Isidor Torres, actual alcalde de la Coalició d'Organitzacions Progressistes (COP) —l'equivalent formenterer al Pacte Progressista— tornarà a ser el cartell electoral de l'esquerra el 25 de maig. Torres ha hagut de vèncer la seua resistència inicial a tonar-se a presentar per al càrrec. Finalment, la COP l'ha convençut que ell era el millor candidat possible.

La feina de la COP és ben valorada al carrer. Isidor Torres ha aconseguit guanyar la confiança de la major part de la població durant aquests quatre anys. El seu predecessor, del PP, va provocar una forta crisi a l'interior de l'Ajuntament que va arribar a deixar paralitzada la gestió municipal.

L'actual alcalde i aspirant a la reelecció opina que hi ha molts de temes que necessiten un període de quatre anys més per donar fruits concrets. «Volem seguir

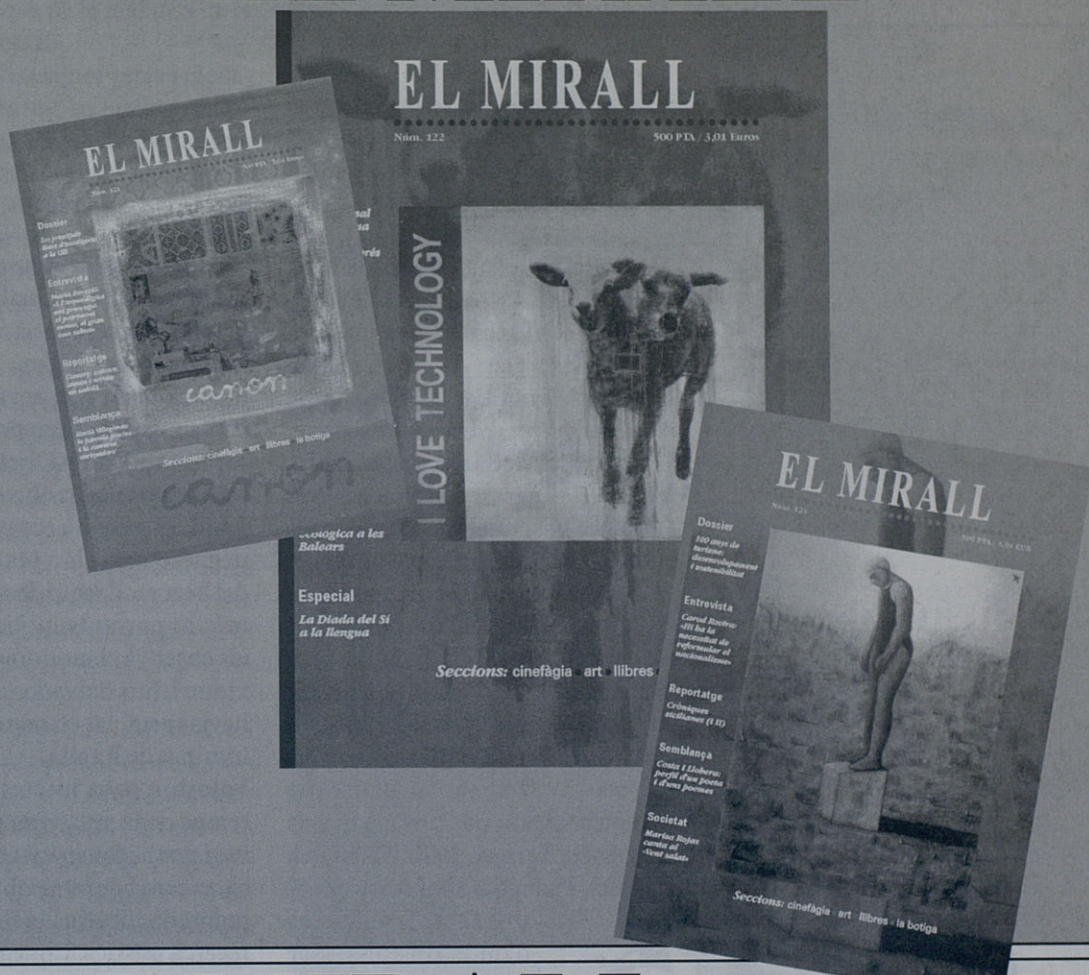
fent feina perquè Formentera sigui cada dia millor», afirma Torres.

La dreta no ho ha tingut mai fàcil a Formentera, que, de fet, és considerat un feu progressista. El PP i el Grup d'Independents de Formentera (GIF) presenten llistes separades, la qual cosa els obligarà a unir els seus regidors, si és que en treuen de suficients, per llevar el govern a la COP. El PP ha posat com a cap de llista Juan Manuel Costa Escanellas, un jove sense gaire experiència política, i el GIF, Antoni Campillo, en una situació semblant.

Al Parlament balear, Formentera elegix un únic diputat. La COP tornarà a presentar Santiago Ferrer, i el PP i GIF segurament presentaran el seu de manera conjunta: Joan Robert Masdeu.

EL MIRALL

EL MIRALL BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sr./Sra. _____

DNI _____

Adreça _____ Núm. _____ Pis _____

Codi postal _____ Població _____

Telèfon _____

Em subscric a la revista EL MIRALL, al preu de 25 euros de quota anual. Podeu presentar els rebuts a l'entitat bancària/d'estalvi que indic a continuació i a la qual deman que els accepti i els carregui al meu compte:

Banc/Caixa _____

Signatura

Agència/Oficina _____

DC _____ Cte./Lta. núm. _____

Maximilian Alexándrovich Volóshin

LLORENÇ VICH SANCHO

Notes literàries

La vella capital ucraïnesa de Kiev va ser el lloc de naixement del poeta i pintor Maximilian Alexándrovich Volóshin (1877-1932), descendent dels cosacs de Zaparozhie. El seu pare, Alexandro M. Kiriénko Volóshin, va abandonar la família després d'haver nascut el nostre protagonista i morí al cap de poc temps. La seva mare, Elena Ottobaldovna, es dedicà primordialment a educar el petit Max. Des de Kiev anaren a viure a Taganrog. Després s'instal·laren a Sebastopol, a Moscou, i finalment a Crimea. I ja de ben jove començà a viatjar per l'Àsia central i per tots els països del sud d'Europa: Itàlia, Espanya, Grècia, França... Sobretot s'enca-

prixtà de París, des d'on es va interessar molt per la mística medieval i també per totes les religions orientals.

Aquest interès per la religió el portà a realitzar un viatge a peu, a cavall i òbviament amb vaixell, des de la capital francesa fins a Mallorca, passant per Andorra i Catalunya, en companyia de les artistes Elizabet Davidenko, Alexandra Kiseleva i Elizabet Kruglikovoi. Feren una petita estada a Barcelona i aquesta aturada està descrita de forma molt breu a les seves memòries. I després agafaren el vaixell cap a l'illa de Mallorca. En una carta adreçada a la seva mare, datada el 24 de juny de l'any 1901, el poeta diu clarament que mai a cap altre lloc havia vist tanta bellesa junta: «oliveres seculars, fassers, cactus, penya-segats, pins i alzines, a baix el mar...» Ell des-

criu molt calorosament els dies passats a l'illa i la bellesa trobada fa referència expressa als pobles de Valldemossa i Sóller.

D'altra banda, la seva acerba recerca mística el féu posar en contacte amb Mateu Obrador, escriptor i editor de les obres de Ramon Llull. El grup d'artistes russos conegueren així la vida i la creació del beat mallorquí de mà d'un dels més importants lul·listes. També els ensenyà el monument que l'arxiduc Lluís Salvador d'Habsburg havia instal·lat en memòria de l'il·luminat de Randa.

Volóshin es va interessar un breu temps de la seva vida pel socialisme i també fou maçó. Aviat, emperò, es cansà de tota política i se submergí de ple dins la literatura i la recerca mística. Conegué el budisme, els tibetans... Finalment es dedicà a l'antroposofia, aquella doctrina teosòfica fundada per Rudolf Steiner, que entre altres coses defensava la teoria que és l'ànima mateixa la que escull l'època i el lloc de la reencarnació. Per ell no era casualitat que hagués nascut en aquell segle i en aquell país. Aleshores no he estat jo mateix qui ha elegit l'hora del meu naixement, el segle, el regne, la regió i la gent...?

El 1907 retornà a Crimea per calmar el seu dolor provocat per la separació de la seva primera esposa Margarita Sabashnikova. Allà es va dissenyar i féu construir la seva pròpia casa, exactament a Koktebel. Però no fou fins al 1916 que s'hi instal·là definitivament. I arribà la revolució russa. Per ell els fets d'octubre no es limitaven a una lluita política sinó a un veritable drama còsmic. Volóshin creia fermament en la missió del poble

rus, en el destí elegit per a Rússia, que per salvar Europa «és capaç en aquests moments de patir en carn pròpia la prova de la malaltia de la revolució social».

L'any 1918 l'escriptor estava plenament concentrat en la vida religiosa. Malgrat això, els tràgics fets revolucionaris feren que el poeta es tornés prou enèrgic, sense cap temor a l'hora de salvar la vida dels seus compatriotes, fossin d'un bàndol o de l'altre.

Durant els anys següents patí la més pura misèria, igual que molts dels seus coterranis. El problema estava a aconseguir el pa de cada dia. La seva mare havia mort i la seva obra no era editada, ja que per als ideòlegs del nou estat les idees del poeta eren inacceptables. Li varen intentar confiscar la casa. També patí una hemorràgia en el cervell, de la qual mai no es va recuperar del tot.

L'escriptor i premi nobel Ivan Bunin recordava la seva desgastada camisa marró de vellut, els calçons negres brillants i les sabates també molt desgastades. Patia desnutrició, reuma i asma. Però no deixà la poesia, ni deixà d'escriure articles un sol moment. El seu darrer llibre *Kupina Neopalima*, escrit el 1925, parlava de la gran tragèdia que suposava la cultura material, les parts tràgiques de la civilització i del progrés tècnic.

Anecdòticament, cal remarcar que a la seva obra *Corona astralis* intenta explicar la impossibilitat dels vagabunds i poetes de trobar la felicitat i la calma interna. Els vers poetes viuen la realitat dels somnis i el record de l'existència preterrenal. La terra és per a ells un lloc de desterrament temporal. Es poden queixar aleshores, pel que fa a l'amor, l'alegria de la troballa amorosa no se'ls concedeix? Però tan sols els poetes saben albirar el futur.

Morí a Koktebel, tal volta recordant per un sol instant la dolça visió que havia tingut de jove, en companyia de tres belles dames russes, d'aquells petits pobles mediterranis anomenats Sóller i Valldemossa.

Quan varen arribar els humans a Mallorca?

Nous plantejaments

JOAN FARBEGUES

Un grup d'investigadors de l'Imedeia, juntament amb investigadors del Museo Nacional de Cerámica i de la Federació Balear d'Espeleologia, sosté que els primers humans arribaren a l'illa entre el 2030 i prop del 3000 abans de Crist, en contra de la hipòtesi clàssica (que situa l'arribada abans del 5600) i de l'arribada primerenca (que la situa abans del 7000 abans de Crist).

Els investigadors que havien estudiat l'arqueologia de les Illes Balears havien sostingut, des del començament del segle XX fins al 1960 que l'arribada dels humans a Mallorca es va produir cap al 2000 abans de Crist. Però a mitjan anys 60 es varen fer una sèrie de troballes noves i una sèrie d'anàlisis que varen provocar que s'establís una hipòtesi nova d'acord amb la qual l'arribada dels humans havia estat, en principi, anterior al 4600 abans de Crist i, posteriorment,

gràcies a una sèrie d'avenços metodològics a través de la interpretació de les datacions radiocarbòniques, aquesta data va passar al 5600 abans de Crist, segons els mateixos materials.

Aquesta hipòtesi, que d'entrada tingué una certa oposició, es va imposar en poc temps i fou acceptada pràcticament per tots els sectors, tant per investigadors de les Illes Balears com de fora. Posteriorment, en els anys 70 hi va haver una altra sèrie d'indicis que varen permetre a uns investigadors postular que l'arribada dels humans havia estat anterior al 7000 abans de Crist.

Fins a l'any 2001 les dues hipòtesis existents sobre la cronologia de l'arribada dels humans eren que o bé era anterior al 5600 abans de Crist (hipòtesi clàssica) o bé era anterior al 7000 abans de Crist (hipòtesi de poblament primerenc).

En aquella època es deia que el myotragus, un mamífer endèmic de les Illes Balears, s'havia extingit cap al 2600 abans de Crist. Les dues hipòtesis esmentades postulaven que hi va haver una convivència molt llarga entre el *myotragus balearicus* i els pobladors humans, com a mínim de més de 3.000 anys si es partia de la hipòtesi clàssica, i fins a, com a mínim, 4.400 anys si es partia del model de colonització humana primerenca. Un estudi, però, fet per J. A. Alcover, D. Ramis, del Grup de Paleontologia de l'Imedeia (institut mixt entre la UIB i el CSIC), juntament amb J. Coll, director del Museo Nacional de Cerámica, i M. Trias, membre de la Federació Balear d'Espeleologia, sosté que les dues hipòtesis mantingudes durant més de 30 anys estan basades en

El grup d'Alcover, el primer a la dreta de la fotografia, sosté que l'extinció del *Myotragus* s'ha de relacionar amb l'arribada dels primers pobladors humans.

interpretacions errònies i en dades no científiques. Segons aquest grup, coordinat per Josep Antoni Alcover, els humans varen arribar a Mallorca per primera vegada molt més tard del que suposen els dos models de colonització vigents fins al 2001, entre prop del 3000 i el 2030 abans de Crist. L'arribada dels humans va propiciar l'extinció del *myotragus*.

Així, a partir d'un projecte de l'equip d'Alcover, que té per títol «Anàlisis de la evolució y extinció del *myotragus balearicus*», aquests investigadors es varen plantejar quan es va extingir aquest mamífer endèmic i quines en varen ser les causes. El grup d'Alcover sosté que l'extinció del *myotragus* s'ha de relacionar amb l'arribada dels primers pobladors humans. «No ens quadrava que hi hagués una convivència tant llarga entre els humans i aquest mamífer com la que postulaven els models anteriors», diu Alcover.

Per aquest motiu, el Grup de Paleontologia de l'Imedea va començar a analitzar les suposades proves de la coexistència entre humans i *Myotragus*. «Ens vàrem adonar que moltes de les suposades evidències de presència humana eren bastant febles. Pens que la societat de les Illes Balears, com qualsevol societat moderna, ha de basar els seus coneixements en una ciència sòlida, i no en especulaci-

ons i hipòtesis no contrastables. No es pot basar en hipòtesis poc serioses.»

Així va ser com el 1998 es va iniciar una investigació amb l'objecte d'aclarir la situació i intentar establir quina havia estat la cronologia real, vertadera, de l'arribada dels primers humans a les Balears. Per fer aquesta recerca, l'equip es va basar en una sèrie de pilars. Per resoldre el problema de la cronologia de l'arribada dels humans es va treballar fent una aproximació científica. «No ens valien arguments que eren altament especulatiu i incontrastables. Així vàrem passar pel sedàs del mètode científic tota la informació disponible a les darreries del segle passat.» Els autors de la recerca consideren

que la història, la prehistòria, ha estat la que ha estat, i que no es tracta d'inventar com ha estat, sinó d'esbrinar com ha estat (i no com podria haver estat que fos). Hi ha moltes formes d'apropar-se al passat, i diferents autors hi han fet distintes aproximacions. La realitzada per aquest equip d'investigadors es basa a aplicar el mètode científic, que és el que consideren que han d'aplicar els científics i que és la forma adequada d'abastar el problema

a qualsevol país desenvolupat.

Però, a més, els investigadors de l'Imedea, del Museo Nacional de Cerámica i de la Federació Balear d'Espeleologia varen aplicar el que els autors anglosaxons diuen criteris d'higiene documental i d'higiene cronològica. Fins ara s'havien fet tota una sèrie de datacions radiocarbòniques en les quals estaven fonamentades les hipòtesis prèvies. Aquestes datacions es varen revisar amb l'objecte de fer-ne una lectura adequada, és a dir, saber exactament quina era la informació cronològica que es podia treure de cada datació. Fins al 2000

Sembla que Mallorca i Menorca es colonitzaren de forma quasi simultània

el que era habitual era no fer aquesta tasca de depuració de les dades cronològiques.

Fent aquest treball, el Grup de Paleontologia es va adonar que s'havien fet multitud de lectures equivocades, sosté Alcover. «Moltes vegades s'havien emprat com a peces claus per establir aquestes cronologies de presència humana primerenca una sèrie de datacions que no se sostenien i que a més estaven mal llegides. Es concedia

un poder de resolució cronològic més elevat del que realment tenen a algunes de les datacions que s'havien donat. Vàrem haver de fer, per tant, una relectura de totes les datacions disponibles i una lectura acurada de noves datacions obtingudes com a resultat de la nostra pròpia recerca.»

L'equip també va fer una revisió de la documentació que suposadament testimoniava presència humana primerenca i que, segons Alcover, no era així. «Per exemple, a mitjan anys seixanta es va establir que a la cova de Moleta s'havien trobat unes agulles d'os. Si es troba una agulla d'os significa que ens trobam amb un testimoni indubtable de presència humana. El problema, però, és que no es tractava d'agulles sinó d'ossos de myotragus no manipulats i interpretats erròniament. Per un altre costat, dos membres del Grup de Paleontologia de l'Imedeia [D. Ramis i P. Bover] varen reinterpretar unes suposades proves de domesticació de myotragus com a resultats de la conducta de l'espècie que res no tenien a veure amb els humans. També es deia que hi havia uns suposats gravats a la cova de Betlem que eren con-

siderats mesolítics, comparables amb l'art rupestre del llevant ibèric. Aparentment, però, aquestes figures no són gravats sinó simples formes d'erosió de la roca.»

Així, afirma Alcover que «moltíssimes de les suposades evidències que donaven suport a les dues teories comentades eren absolutament inconsistents. No resistien cap anàlisi de solidesa. La conseqüència d'això va ser, de part nostra, haver de partir de zero i replantejar el tema de com s'havia d'establir la cronologia del primer contacte humà. És clar que l'establiment de la cronologia d'arribada dels humans s'ha de basar en evidències sòlides i que no es adequat muntar hipòtesis sobre dades que no resisteixen una anàlisi de solidesa».

Per fer això, l'objectiu de l'equip d'investigadors de l'Imedeia, del Museo Nacional de Cerámica i de la Federació Balear d'Espeleologia va ser establir dues dates entre les quals es pogués situar el moment en què els humans arribaren per primera volta a les Balears. La primera era un *terminus ante quem*, és a dir, una data determinada en la qual científicament se sap que ja hi havia presència d'humans a Mallorca i que per tant permet establir que l'arribada dels humans seria anterior a aquesta data. El que no se sap –i aquesta és la vertadera incògnita– és exactament quant era d'anterior a aquesta data la presència humana.

«El *terminus ante quem* es va establir d'una manera molt sòlida a partir de les evidències arqueològiques disponibles», diu l'investigador. A Mallorca hi havia humans abans del 2030 abans de Crist. Aquesta és una data basada en datacions radiocarbòniques que té molt pocs dubtes i que està confirmada en dos jaciments: la cova des Moro (costa de Manacor) i el coval Simó (puig Major). El repte d'ara i del futur serà trobar evidències sòlides de presència humana anteriors a aquesta data.

En segon lloc, en l'anàlisi feta, es va tractar d'establir una segona data que representàs un *terminus post*

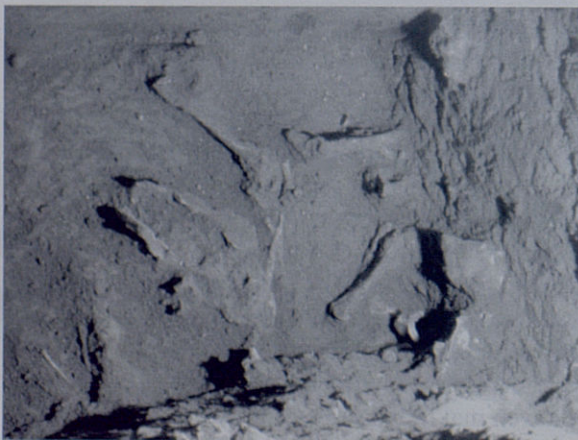
quem, és a dir, una data en la qual hi hagi indicis d'absència d'humans, «tot i que això no es fa», diu Alcover.

De fet, l'absència d'humans no es pot establir sota uns paràmetres tan sòlids com els que permeten establir-ne la presència. En tot cas, la data que el Grup de Paleontologia de l'Imedeia ha establert com a *terminus post quem* està basada en tota una sèrie d'indis.

Aquests indis són de diferents tipus. Per una banda, hi ha evidències de caràcter arqueològic: se sap que a Mallorca no hi ha cap evidència cultural que sigui diagnòstica del quart mil·lenni abans de Crist, és a dir, anterior al 3000 aC (fins i tot, segons Alcover, no hi ha cap evidència cultural incontestablement anterior al 2300 aC). També s'han basat en evidències sedimentològiques, concretament en les procedents de sediments que suggereixen vegetació cremada pels humans. Quan els humans arribaven a un determinat territori, era freqüent que s'obrissin pas cremant la vegetació d'una manera recurrent. Això era una pràctica habitual, segons s'ha comprovat a molts indrets del món. Com a conseqüència d'aquesta pràctica s'incorporen partícules de carbons en el sediment d'una manera molt superior a les que es troben quan hi ha incendis naturals, afirma Alcover. De manera que una incorporació abundant d'aquestes micropartícules de carbó aporta informació sobre la cronologia de l'arribada dels humans.

Aquest equip disposa, de fet, d'una dada de canvi sedimentològic de la cova des Moro (obtinguda per un altre investigador), el qual és posterior al 2580 aC (tot i que no se sap exactament quant és de posterior). «Sabem que la presència humana a la cova des Moro se situa entre el 2580 i el 2030. No sabem quant de temps després del 2580 ni quant de temps abans del 2030.»

També es disposa de dades referides a canvi de vegetació (quan els humans cremen també modifiquen i alteren la vegetació). «Nosaltres sabem que a Mallorca el

canvi de vegetació és posterior al 5500 aC. En aquest cas, per tant, el canvi de vegetació no ens aporta una informació que ens ajudi a resoldre aquest problema de la primera arribada (nosaltres també som posteriors al 5500 aC). En canvi, en el cas de Menorca, sí que se sap que, almenys en una localitat, el canvi de vegetació és posterior al 2880 aC.» Un altre fet que cal tenir en compte –i un dels més importants, segons Alcover– és que l'arribada dels humans a qualsevol illa provoca sempre un canvi faunístic notable que comporta l'extinció ràpida de la megafauna autòctona. L'extinció del myotragus degué ser una de les conseqüències més immediates de l'arribada dels humans a les Balears. «En aquest moments, llegint de forma adequada les datacions disponibles, se sap que el myotragus es va extingir després del 3700 aC, la qual cosa implica, molt probablement, si assumim que la convivència entre el myotragus i els humans va ser molt curta, que la presència humana seria posterior al 3700.

A partir de totes aquestes aproximacions (canvi sedimentològic, de vegetació, de fauna, absència d'elements arqueològics diagnòstics de diferents èpoques), com a data de consens, i des d'una posició conservadora, que és allò científicament més defensable, aquests investigadors consideren que es pot establir raonablement que el 3000 aC no hi havia humans a Mallorca. Aquesta data representa el *terminus post quem* establert.

En tot cas, segons Alcover es tracta d'una data sobre la qual s'haurà de treballar més, i creu que encara es podria acotar més. «Pens que en futures recerques aquesta data anirà més cap amunt segons els indicis exposats i d'altres que estan en via d'estudi.»

Com a conclusió Alcover creu que «les evidències sòlides disponibles encaixen més amb una arribada més tardana que amb una arribada més primerenca, fins i tot dintre del que actualment s'ha establert com a període d'incertesa en el qual situam el moment de la pri-

mera arribada dels humans (a Mallorca del 2030 aC fins prop del 3000 aC, a Menorca de devers el 1930 aC fins entorn del 3000 aC, i a Eivissa entre el 1880 aC i el 4500-4700 aC)».

No se sap quin va ser l'ordre de colonització de les illes, però sembla que Mallorca i Menorca es colonitzaren de forma quasi simultània, mentre que es desconeix quan va ser la d'Eivissa.

Si abans es deia que el 5600 ja hi havia evidències de presència humana, l'equip d'Alcover creu que amb les dades disponibles només es pot dir que aquestes evidències són anteriors al 2030, i que ara per ara no hi ha evidències sòlides anteriors al 2100 aC. «Si qualcú volgués seguir defensant la hipòtesi clàssica, estaria suposant una presència humana no documentada científicament durant 3500 anys. Un 60 per cent de la prehistòria clàssica de les illes Balears, defensada per diferents autors fins al 2001, no està documentada científicament».

Futur: noves metodologies més precises

En el futur possiblement s'avançarà i es reduirà aquest període d'incertesa en el qual se situa la cronologia de la primera arribada dels humans, que ara se situa entre el 2030 i a prop del 3000 aC a Mallorca. Les noves metodologies ajudaran a precisar aquestes datacions, en part a causa que actualment es poden fer datacions radiocarbòniques amb unes quantitats mínimes de material, fet que és molt positiu amb vista a establir presència humana en una illa.

«Hi ha elements, però, que encara no s'han treballat prou bé, com són els micromamífers introduïts. Aquesta fauna pot aportar informacions rellevants per establir el *terminus ante quem* per a la primera presència humana. Aquests ossos

són tan petits que fins fa poc no era possible datar-los directament, però ara sí que es pot fer i això representa un avenç tecnològic que pot permetre una millor resolució d'aquest problema», diu Alcover.

Els carbons d'origen vegetal no són

A Mallorca hi havia humans abans del 2030 abans de Crist

els millors elements per ser datats perquè sovint arrossegueu unes certes incerteses. Només són útils per ser datats quan se'n fan estudis atòmics previs que permeten identificar l'espècie de la qual provenen i què representen. «Es més importat datar sobre materials de vida curta que puguin establir de manera certa si han estat introduïts, com per exemple diferents micromamífers». El camp de recerca de l'arqueologia és immens. «Com més precises siguin les datacions i més sòlides siguin les evidències, més sòlids seran els nostres coneixements sobre aquest tema», diu el científic. Per resoldre aquestes problemes, els avenços metodològics que hi haurà en el futur consistiran a aconseguir més precisió en les datacions. S'han d'eixamplar les prospeccions científiques programades. «Després hi ha una part interpretativa que depèn de la capacitat de les persones a l'hora de llegir adequadament o no el resultat de les datacions i la informació que subministren els laboratoris. En tot cas el nostre plantejament és el que es pot fer des del punt de vista científic. Com a hipòtesi podria ser descartada si en el futur algú trobàs evidències sòlides anteriors al 3000 aC, tot i que nosaltres creim que és molt difícil que qualcú les trobi. El nostre model sobre la cronologia del primer contacte representa un model fet des d'un plantejament científic molt conservador: no ens hem volgut arriscar», conclou Alcover.

ieajat@clust.uib.es

Publicat el primer «Diccionari de les arts» en català normalitzat

El passat dimecres dia denou de febrer es va presentar oficialment el *Diccionari de les arts: arquitectura, escultura i pintura*. L'autor del text és el llucmajorer Jaume Salvà i Lara i conté il·lustracions de Vicenç Sastre. Es tracta de la primera obra d'aquestes característiques que es publica amb els criteris oficials de terminologia. Té 1.383 entrades referents a pintura, escultura, arquitectura, decoració, dibuix i gravats que pertanyen a tot el domini lingüístic i que

Jaume Salvà ha arreplegat durant cinc anys de feina.

Ha estat editat per Edicions UIB i ha estat revisat pel TERMCAT i pel Gabinet de Terminologia de la UIB.

Per trobar-ne un precedent, cal remuntar-nos al *Diccionari de l'art i dels oficis de la construcció*, de Miquel Fullana, un dels fundadors de l'Obra Cultural Balear, la primera edició del qual va ser publicada per l'Editorial Moll l'any 1974.

La manifestació en contra de la guerra va batre rècords de participació

La manifestació a Palma del passat dia quinze de febrer en contra de la guerra a l'Iraq va ser la més nombrosa de la història. Sota el símbol del pacifisme s'hi arreplegaren unes quaranta mil persones,

una xifra de manifestants mai no assolida a les Illes Balears. Convocada per la Plataforma per la Democràcia i la Globalització Social i amb el suport de tots els partits polítics, llevat del PP, i d'una gran quantitat d'organitzacions de la societat civil, va recórrer, sota la pluja, els carrers més centrals de Palma per acabar al passeig del Born, prop de la seu de la Delegació del Govern central, on es llegí un manifest que demanava una solució pacífica per al conflicte amb l'Iraq. Les crítiques contra José Maria Aznar i el seu govern per la seva posició bel·licista foren constants al llarg de la manifestació.

El dia abans l'Obra Cultural Balear, per encalentrar motors, havia reunit un bon nombre de representants del món cultural al convent de la Missió per proclamar la seva oposició a la guerra i demanar a la gent que participés a la manifestació.

Proclames a favor de l'augment de l'autogovern al voltant del Dia de les Illes Balears

El president Francesc Antich, en el seu parlament oficial amb motiu del Dia de les Illes Balears, manifestà la seva posició favorable a l'augment del grau d'autogovern de les Illes Balears, cosa que es podria aconseguir mitjançant

una reforma de l'Estatut d'autonomia que permetés assumir noves competències i amb la cerca d'un nou sistema de finançament basat en el REB. També el president del Parlament, Maximilià Morales, es declarà a favor d'una reforma estatutària que permetés incrementar l'autogovern. Ambdues manifestacions s'han d'afegir a les declaracions de Pere Sampol en el mateix sentit. Sembla que només el Partit Popular descarta una reforma de l'Estatut a curt termini.

Nomenada la primera directora de la seu de l'Institut Ramon Llull de Palma

La filòloga valenciana Pilar Arnau ha estat nomenada directora de la seu de l'Institut Ramon Llull que s'ha d'instal·lar a Palma.

Pilar Arnau és professora de llengua i literatura catalanes a la universitat alemanya de Constanza. I abans ho havia estat de les universitats de Münster, Bochum i Bremen. És especialista en literatura balear dels anys setanta, tema sobre el qual ha publicat diversos articles en revistes especialitzades, i té experiència en la promoció de la cultura balear a Alemanya, on va ser l'organitzadora de les jornades anomenades «Es pont blau», amb les quals l'Institut Ramon Llull es va presentar al país centreeuropeu.

La seu mallorquina de l'Institut Ramon Llull serà al carrer de Sant Jaume de Palma, en un local que en aquests moments es troba en fase de remodelació.

Concurs de literatura catalana a Internet per a alumnes de secundària

Ha nascut l'Escripnauta, un concurs de literatura catalana per a alumnes d'ensenyament secundari a través d'Internet. Es tracta d'un projecte del Departament de Matemàtiques de la UIB, la Banca March i la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears que pretén fondre la redacció purament lingüística amb les noves tecnologies de la informació i la comunicació. Els participants, a part del text, podran incloure-hi imatges, vídeos i sons amb el suport de l'entorn Flash. Els textos podran ser de qualsevol gènere literari: assaig, narració, descripció, poesia...

Les obres es podran presentar fins al proper dia quinze d'abril.

Margalida Ripoll

«Quan ofereixes qualitat, la gent no veu cap entrebanc en la llengua de l'emissora»

JAUME LLADÓ

Margalida Ripoll és una jove periodista campanera que recentment ha estat nomenada directora de Som Ràdio.

Va començar a fer ràdio als setze anys, a Call Vermell Ràdio, la ràdio local del seu poble, la qual va acabar dirigint. D'aquí passà successivament per Ràdio Jove, Última Hora Ràdio, Telenova i COM Ràdio.

– La vostra vocació va néixer a la ràdio campanera, una ràdio, per cert, que més endavant vàreu dirigir.

– Efectivament. Primer vaig començar fent-hi col·laboracions i quan tan sols tenia deu anys Sebastià Roig, aleshores nou batle de Campos, me'n va nomenar coordinadora.

– Des d'aleshores heu vist molt de món

– En un curset de locució que férem vaig conèixer Helena de Córdoba i l'equip de Ràdio Jove. Més tard em cridaren per fer-hi una substitució. Després m'hi vaig reenganxar i m'hi vaig quedar dos anys. I hauria seguit si no m'haguessin ofert feina a Última Hora Ràdio (UHR), on vaig treballar altres dos anys. Fins ara ha estat la meua única experiència de periodisme en castellà.

– També vàreu fer televisió, no?

– Sí, a Telenova, l'actual M7. Vaig estar-hi un any, fins que em va pegar el cuquet aventurer i ho vaig deixar per anar-me'n a Barcelona amb una mà davant i l'altra darrere.

– Com és això?

– Tenia vint-i-set anys i no tenia company, ni hipoteca, ni lligams de cap tipus. I vaig pensar que era el moment d'anar-me'n. Volia veure si me'n podia sortir en un lloc on s'exigeix un alt nivell professional.

– Però, us va anar bé!

– Sí. Dos mesos després m'oferiren formar part d'un equip que feia un programa d'estiu a COM Ràdio. Pasat un període de prova, em feren un contracte indefinit per treballar en els informatius, on he estat dos anys i mig.

– Què vàreu aprendre a COM Ràdio?

– Moltíssimes coses. Basta dir-te que jo venia de fer informació local i la primera notícia que vaig preparar va ser sobre la reunió de Simon Peres i Iasser Arafat a Camp David. L'audiència catalana és molt instruída i, com a conseqüència, molt exigent. Jo era la segona de l'informatiu del migdia i en la meua primera intervenció en antena vaig haver de donar entrada als corresponents a Nova York i a Israel. Després em vaig ocupar dels temes d'Euskadi i, mes endavant, dels d'internacional. Vaig aplegar de ple els fets de l'onze de setembre. N'aprens molt. És una experiència que no canviaria per res.

– I ara, directora de Som Ràdio.

– La veritat és que estava molt bé. Havia treballat molt dur i havia après molt. Era el moment d'amortitzar l'esforç, però no pensava moure fitxa.

Vaig rebre una trucada de la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears per oferir-me la direcció de Som Ràdio i no m'hi vaig poder negar. El projecte era fascinant: poder viure el pas de la gestió privada a la pública, sense canviar-ne els objectius, però amb capacitat per introduir-hi canvis.

– Quins són aquests objectius?

– L'objectiu fonamental és difondre la llengua catalana a través de música i notícies. Però també té vocació de servei, com a mitjà públic que és, i ha de donar cobertura a temes que no caben dins les emissores comercials.

– Per exemple?

– Cada mitja hora emetem una agenda cultural de dos minuts de durada mitjançant la qual informam d'exposicions, pel·lícules, conferències... Això és molt interessant per a l'oient, però no ho poden fer les ràdios comercials. Aquestes coses, però, poden servir per conèixer-nos més entre les illes, per avançar en la cohesió intersinsular. I el mateix passa amb els informatius, amb la limitació que les notícies són molt resumides. Aquest sistema no molesta l'oient que cerca música continuada i sí que permet fer-li arribar els principals titulars del dia.

– Heu aconseguit arribar als oients no catalanoparlants?

– Sí. S'ha arribat fins als denou mil oients diaris, una xifra que no està gens malament. Una part és de persones que volien música en català i no la trobaven en altres llocs, però també tenim gent que ens tria per la nostra oferta musical. La base és la qualitat. Si n'ofereixes, a la

gent li és igual l'idioma vehicular.

– Pensau introduir-hi molts de canvis?

– En la programació, no gaire, perquè funciona prou bé, però pensam introduir-hi alguns monogràfics i també volem reforçar el despertador, el nostre programa més matiner. El projecte més imminent és el de difondre Som Ràdio a tot el món a través d'Internet. També pensam organitzar activitats per formar locutors en català per als mitjans de comunicació professionals.

– Quin tipus de música podem trobar a Som Ràdio?

– Música sense estridències, però de tot tipus. Intentam fugir dels models dels 40 Principales i Flaix. La nostra oferta està adreçada a un públic entre vint-i-cinc i quaranta-cinc anys, sense que això vulgui dir que no pugui ser interessant per a gent d'altres edats.

– Les radiofórmules habitualment opten per radiar música bàsicament en anglès, oblidant el nostre entorn més proper.

– Emetem un vint-i-cinc per cent de temes en català i prioritzam la producció de les Illes Balears. L'objectiu és acostar el català a persones que habitualment no l'empren. Però dins l'altra setanta-cinc per cent donam cabuda a la música de qualitat interpretada en qualsevol idioma. Posam temes en portuguès, en italià, en grec... També procuram posar coses curioses que no tenen cabuda en les emissores comercials, per exemple, fa poc vàrem tenir a la llista una versió de *L'Estaca* interpre-

tada en català per un grup basc.

– Repetiu sempre les mateixes cançons?

– Tenim capacitat per manejar cinc mil àudios. Una persona s'encarrega d'elaborar les llistes i estudiar l'hora més adequada per emetre cada tema. També deixam participar els oients en la selecció de les peces. Tenim els deu de Som Ràdio que es repeteixen amb més freqüència perquè són els que la gent ha votat.

– I a quina posició del dial podem trobar tot això?

– Al 98.0, que és una freqüència de nova creació. Abans era al 106.1, però ha canviat de posició.

– Heu entrat com a directora de Som Ràdio sense cap tipus de concurs?

– Som Ràdio es mantenia amb doblers públics, malgrat que la gestió fos privada. Aquest tipus de càrrec pertot arreu és considerat de confiança, i no surt a concurs. Si vols insinuar si hi ha cap tipus d'afinitat política, t'he de contestar que no. No tenc cap afiliació política ni pens tenir-ne cap per ara. Però crec en aquest projecte. Si això és tenir afinitat, doncs sí, n'hi ha. Però has de tenir en compte que jo he treballat amb quasi tothom: amb el PP a Call Vermell i a Ràdio Jove, amb el PSC-PSOE a COM Ràdio i ara amb el PSM a Som Ràdio.

– Com afrontau aquesta nova etapa de la vostra trajectòria professional?

– Som Ràdio és la ràdio pública de les Illes Balears. I això et crea molta il·lusió.

Viajes
MARTEL S.A.
CIBAL 021

ESPECIAL SETMANA SANTA 2003

Taxes no incloses. Més informació i destinacions a: Viatges Martel, S.A.

TENERIFE	DEL 17 AL 21 ABRIL	398,00 euros
ASTÚRIES	DEL 16 AL 20 ABRIL	499,00 euros
GALÍCIA	DEL 16 AL 20 ABRIL	310,00 euros
PORT AVENTURA	DEL 17 AL 21 ABRIL	296,00 euros
SEVILLA	DEL 16 AL 20 ABRIL	521,00 euros
TERRA MÍTICA	DEL 17 AL 21 ABRIL	374,00 euros

ROMA	DEL 17 AL 21 ABRIL	476,00 euros
MALTA	DEL 17 AL 21 ABRIL	388,00 euros
SARDENYA	DEL 17 AL 21 ABRIL	335,00 euros
LISBOA	DEL 16 AL 21 ABRIL	554,00 euros
MUNIC	DEL 17 AL 21 ABRIL	599,00 euros

Informes i reserves: OMS, 50 B. Box 696 · 07003 Palma (Mallorca)
Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · <http://www.viajesmartel.com>

Moda Balear

Temporada primera/estiu de 2003

El Corte Inglés presenta les noves col·leccions de dissenyadors mallorquins

El passat dia 21 de març El Corte Inglés de Palma va presentar les noves col·leccions primavera/estiu de 2003 dels dissenyadors de les Balears més internacionals: Tolo Crespí, Magines i Xisco Caimari. La desfilada es va celebrar a la primera planta del gran magatzem de les avingudes. Xisco Caimari va mostrar al públic una col·lecció en colors rosa, beix, vermell, verd, ratlles vermelles sobre blanc i estampats geomètrics i florals, a més dels clàssics blanc i negre. Hi

destaca el moviment de les formes plisades a les falces i vestits.

L'esperit de la col·lecció representa el *ying* i el *yang*: combina els vestits llargs i curts, les ratlles horitzontals amb les verticals, els materials nobles amb les microfibras, els sintètics ajustats amb el lli ultrafi, els escots asimètrics amb els paraula d'honor, i l'emoció amb la raó.

Aquesta temporada Magines, marca creada per Magui Cerdà i Inés Colom, aposta per una moda eclèctica pensada per satisfer les expectatives de l'home i la dona del nou mil·lenni.

Els materials que utilitza representen un univers centrat en els valors tradici-

onals. Quant al color, la paleta abasta el crema, l'or, el verd menta i el turquesa. Tampoc no oblidem el negre amb aplicacions i estampats de gran efecte òptic. Les sensacions tàctils de la moda de les dues dissenyadores mallorquines són sensuals i mòrbides, i els colors estan impregnats d'emocions: el luxe i la sensualitat del caixmir conviden a somniar.

Tolo Crespí ha ideat la col·lecció d'aquesta temporada inspirant-se en l'atmosfera mediterrània, en un entorn de terra i mar. A la seva roba hi són presents aquells diumenges d'excursions, en els quals es parava taula amb les típiques estovalles de quadres.

La gamma de color evoca el blanc de la calç de les cases rurals, el vermell del coral, el blau de la mar i els llampecs dels fruits estivals. Els teixits combinen el punt elàstic amb els quadres de vichy, el lli i la subtilitat del chantilly amb la sofisticació del crep i la gasa. Les peces de Crespí mostren lleugerament la silueta de la dona d'una manera desimbolta amb suaus contrastos de volums i asimetries.

Les col·leccions que varen presentar al públic Xisco Caimari, Magines i Tolo Crespí es poden comprar a El Corte Inglés, una companyia que des de fa anys dóna suport a la moda dels dissenyadors de les Balears.

L'Assarell - Pollença

Gaspar Valero

Orientacions de camí

El nostre punt de partida és l'oratori del Roser Vell, de Pollença. Cap a migjorn, amb l'oratori a la nostra esquerra, un rètol ens indica el camí denominat indistintament de l'Assarell –o la Serell–, dels Rafals i de Can Bosch. Avançam per un camí rural, que es manté fins molt amunt asfaltat; el puig de Maria, alterós, s'aixeca a la nostra esquerra. A dos minuts de camí, a la dreta deixam la Rafal Petita. Pujam un petit collet i després continuam en davallada lleugera. A l'esquerra queda el camí de Can Bibi, mentre la via principal continua en una volta a la dreta. Poc després s'entreforca a l'esquerra el camí de la Rafal, seguit del de Varella i d'un tram d'alzinar. També parteix a l'esquerra el camí de Colonya. Mentre, se succeeixen algunes tanques de figueres i garrovers, i hi ha les cases dites Can Burgat, Can Sucre i les Rotes. Després d'una casa a la dreta, observam figueres de moro i un pou nou, mentre Can Bennàsser queda a l'esquerra. La Penya Mascorda s'alça majestuosa davant la nostra posició. Passam el pont que franqueja un torrent i voltam a la dreta, ja que a l'esquerra continua el camí de Can Cusset. Vuit o nou minuts més endavant, a la dreta s'obre el portell de Can Bosch.

A l'esquerra del camí propi d'aquesta possessió, hi destaca la font del jardí, amb el cap d'un lleó esculturat. Les cases de Can Bosch configuren un casal típic de possessió. Compta amb clastra, cape-

lla i tafona de dues bigues; la cuixera de la dreta porta la data de 1750. A la part posterior, l'alçat mostra la planta baixa i el pis noble amb sengles rengleres de cinc arcs; la del pis noble configura una galeria amb balustrada que mostra al

centre l'escut dels Morell; aquesta galeria se situa davant l'antic jardí, centralitzat per una placeta circular encara presidida per una alta palmera. El 1503, Joan Bosch comprà aquesta finca representativa de la vall de Colonya i li donà nom.

L'Assarell.

Itineraris

Al llarg del segle XVIII la possessió fou dels March de Binitíger i al segle XIX passà a la família Morrell; a principi de segle XX, el propietari d'aleshores, Faust Morell Tacón, hi féu bastir els jardins. Del portell de Can Bosch, amb

Can Fanals a l'esquerra, continuam pel camí de l'Assarell. Set o vuit minuts més endavant, després de passar algunes cases, a l'esquerra queda Ca l'Hereu i Can Conquestí. El camí puja suaument i, sis minuts més tard de les ante-

riors cases, deixam a l'esquerra el camí que puja a Cal Garriguer i arriba al coll d'en Tibova, una de les vies per pujar a la penya Mascorda, que ara queda a la nostra esquerra. A la dreta es troba el paratge conegut amb el nom de

Safareig de l'Assarell.

l'Hort d'en Moro. Alguns minuts més amunt, ara amb pujada més rosta, resseguim un revolt a la dreta i un altre a l'esquerra. L'ascensió es manté amb camí ample. La vista des d'aquestes altures ens permet gaudir de la badia de Pollença. El camí passa sobre una

torrentera, amb un rotlle de sitja a l'esquerra. Quatre minuts després passam vora una caseta renovada, amb un coll de cisterna circular, seguida d'un revolt a l'esquerra. Poc després, a l'esquerra queda un portell gran, amb una casa moderna i, camí amunt, cinc

Can Bosch.

minuts després arribam a la cruïlla del camí dels Rafals. Deixam a la dreta el camí propi d'aquesta possessió i continuam per l'esquerra. Dos minuts després, s'acaba l'asfalt, i apareix el sòl de ciment en alguns trams per salvar el desnivell. A l'esquerra s'alcen les parets rocoses, solcades per algunes cavitats, com la propera cova Morella. A uns set minuts de l'anterior entreforc, a la dreta es troba la casa renovada de l'Assarelleta. Una barreira de metall tanca el camí, que just després dissenya un revolt a l'esquerra mentre pels voltants hi ha garrovers, oliveres, lletreres, porrasses i mates. La vista sobre Pollença i la badia és impressionant des d'aquestes altures. Un altre tram de ciment i

**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

T'equipam per a l'aventura

**ES
REFUGI**

Via Sindicat, 21 (pati interior)

Palma

Tel. 971 71 67 31

Fax 971 71 85 97

refugi@detallsport.es

un revolt a la dreta ens deixen vora el portell d'una caseta, denominada Son Ali; mentre la vista ens apropa a la contrada de Fartàritx. Passam un portell sense barrera, però amb graelles metàl·liques, i dos minuts després arribam a les cases de l'Assarell, que queden a la dreta del camí, situades davant una torrentera que se salva per un pont. Les cases tenen alçat de dues plantes, amb portal d'arc rodó, amb un pedrís a la dreta, i quatre finestres a la segona planta; a l'esquerra, hi ha un bloc constructiu, mentre que a la dreta hi ha una porxada.

Més amunt de les cases de l'Assarell, a uns quatre o cinc minuts, observam una síquia, que franqueja el torrent per un minúscul aqüeducte, i un safareig, a la dreta, integrat dins la roca natural, alimentat per l'aigua que prové de la font de l'Assarell, en una contrada de gran valor paisatgístic, amb prats, xaragalls i penyes tallades.

Des de la font i les cases de l'Assarell, tornam enrere pel mateix camí, ara en davallada, de tal manera que podem contemplar millor la vista sobre la badia de Pollença. Passam vora Ca l'Hereu, Can Bosch i Can Cusset, i arribam novament al Roser Vell i a Pollença, punt d'inici i final d'aquesta excursió.

Itinerari

Roser Vell (Pollença) – Can Bosch – Can Conquestí – camí dels Rafals – l'Assarell – Roser Vell (Pollença)

Horari

Roser Vell	25 min
Can Bosch	40 min
camí dels Rafals	20 min
l'Assarell	1h 20 min
Roser Vell	

TOTAL: 2 h 45 min

(temps aproximat de marxa, sense les aturades)

Relojería Española S.L.
Fundada en 1885

Concessionari Oficial

Ω
OMEGA

LONGINES

SWISS WATCHES

⌚
TISSOT
Swiss Quality Time

RADO
Switzerland

AL COSMONAUTS CHRONOMETER
FORTIS
SWISS WATCHES

SWISS ARMY

EMPORIO ARMANI

HAMILTON
AMERICAN • SINCE 1892

Plaça de Cort, 14

Tel. 971 721 563 · 971 724 344

Fax 971 714 369

Tendències **cinefàgia**

Pauline Kael, la dona que va canviar

la forma d'escriure sobre cine

MATÍAS VALLÉS

Un consell per als amics de passar a la posteritat: no us podreu jubilar, haureu de continuar al peu del canó fins al darrer alè. Si preneu la precaució de morir sobre l'escenari, la vostra inclusió en els panteons de la vostra disciplina es veurà molt facilitada. Pauline Kael no va complir aquest requisit essencial, de manera que, quan va partir

a altres mons, ho va fer enmig de l'oblit. Per exemple, jo mateix em vaig assabentar el mes de maig de l'any passat d'un esdeveniment que es va produir el mes de setembre anterior. No era una anciana, ni tan sols els 82 anys permeten avui dia aquesta qualificació despectiva. Tanmateix, havia deixat d'exercir la seva professió. Ni tan sols anava ja al cine, perquè es trobava insegura passejant pels carrers de Nova York en solitari per incrustar la seva diminuta humanitat a la butaca d'un recinte anònim, sotmesa als centenars d'inseguretats que fomenta el món modern. L'assistència a les sales obscures pareix un criteri exòtic per determinar l'estat de forma d'una persona. Tanmateix, en aquest cas té una importància substancial. Com ja es veurà.

Abans de destacar que podies estimar Pauline Kael o bé podies odiar-la, però que no podies quedar indiferent davant el seu treball, convé precisar qui dimonis era aquesta senyora. Sense cap dubte, la crítica cinematogràfica més rellevant del segle XX. Els seus articles a *The New Yorker* no solament la consagraren a ella, sinó que varen contribuir enormement al fet que la revista adquirís dimensions gegantesques en l'orbe del periodisme cultural. La seva gloriosa carrera en aquesta capçalera es va iniciar tardanament, quan aquest personatge peculiar vorejava el mig segle d'edat. Abans d'erigir-se en àrbitre suprem dels productes

de Hollywood, havia treballat en l'exhibició de pel·lícules en unes sales de la seva propietat. També va interrompre la seva feina en la publicació esmentada per ocupar un alt càrrec executiu als estudis, en un parèntesi que es va prolongar durant menys d'un any. Va conèixer totes les branques del negoci. El cine va ser la seva vida, tot i que, a alguns dels majors cineastes contemporanis, els la va fer molt difícil.

A l'hora d'acomiar Pauline Kael, *The New York Times* va esmentar la seva *jazzy prose*. Tot i que l'expressió quedava anotada amb cert menyspreu, la qualitat *jazzística* o improvisada dels seus escrits va influir definitivament en els seus seguidors, que varen ser la majoria dels crítics importants i que sovint eren englobats en la qualificació de *paulettes*. Gràcies a ella, avui s'escriu sobre cine d'una altra manera. En les seves peces més brillants, fa la impressió de llegir diversos texts alhora i de fer caps fins a aconseguir un efecte orquestral. Va ser molt més influent que els al·lots de *Cahiers*. El caràcter bigarrat dels seus comentaris no té res a veure amb un descuit en el trasllat de les seves observacions durant la projecció. Es desplaçava a les sales de Manhattan, on vivia, amb un quadern que inundava d'anotacions. Era capaç de tornar a veure la pel·lícula per anul·lar el risc d'una imprecisió. El resultat sempre era enginyós, tot i que hom pogués discrepar de la seva valoració global. Evidentment, el seu llenguatge s'adeia a la perfecció amb les pretensions intel·lectuals de *The New Yorker*, mesclat amb les gens elaborades observacions que se senten diàriament en sortir dels multicines del planeta.

Abans de Kael, i exceptuant les incursions en la cinefília d'autors literaris consagrats, hauria resultat pretensions compilar els seus escrits en llibres. Tanmateix, les passions que provocava la periodista nord-americana la varen portar a recollir periòdicament les seves valoracions en toms que rebien

una acollida excel·lent, i que encara avui es poden assaborir com una mostra d'escriptura afilada. Tanmateix, el seu assaig més comentat va consistir en una investigació en profunditat de l'aportació real d'Orson Welles a *Ciudadà Kane*. Les seves conclusions varen ser devastadores, en decretar sense embuts que el cineasta havia assumit un protagonisme que no li corresponia, especialment en menysprear el paper que hi havia tingut el guionista Hermann Mankiewicz. Com no podia ser d'altra manera, altres escriptors es varen oposar més endavant a aquesta versió desmitificadora. La participació vertadera en la pel·lícula dels seus diferents artífexs continua essent una qüestió oberta.

El suport de Kael va ser definitiu per refermar la renovació del cine nord-americà durant la dècada dels 70. Considerava que els creadors d'aquesta generació tenien una visió personal, en contra de l'estesa creixent que el vertader cine s'havia extingit unes quantes dècades enrere. Coppola i Scorsese varen comptar ben aviat amb el seu indissimulat entusiasme. El component violent de les produccions no la dissuadia a l'hora d'aplaudir-les. Peckinpah era una de les seves vaques sagrades, encara que el director que més la complaïa era sens dubte Robert Altman. No cal reflexionar excessivament sobre l'obra de l'autor de *Gosford Park* per reconèixer que la seva cal·ligrafia en la pantalla coincideix amb l'amalgama de materials que utilitzava la periodista a l'hora de compondre els seus texts.

Tot i que la seva expressió fos elaborada, mai no va pretendre elevar el cine a l'Olimp intel·lectual, un altre cop la diferència amb els cent mil fills de Truffaut. Simplement, volia recollir la sensació que experimenta l'espectador quan s'enfronta amb la pel·lícula. En el ben entès que no parlem de les mistificacions de la crítica artística, sinó de la interconnexió immediata de la creativitat en la pantalla amb qualsevol altre factor de l'actualitat. En combinar el rebuig

de la fatuïtat amb l'absència de complexos, va dignificar aquest costum banal que denominam genèricament «anar al cine».

Kael sabia que la seva influència sobre tots els escriptors de cine no es concentrava en les seves apreciacions concretes, sinó en l'estil que havia modelat a l'hora d'expressar-les. Tothom volia escriure com ella, sense necessitat de coincidir amb les seves tesis. Fins i tot es permetia comentaris menyspreadors sobre el seu poder. «M'han dit que he influït sobre algunes persones perquè es converteixin en directors. Desgraciadament, la majoria són pèssims.» La periodista es va jubilar deu anys abans de morir, quan tenia 72 anys d'edat. En les pàgines de *The New Yorker* encara apareixen els seus comentaris arran de les reestrenes de pel·lícules que va comentar. No era un prodigi de misericòrdia. De fet, va ser acomiadada d'una revista perquè la seva acidesa no es corresponia amb la línia de la publicació. No sempre va ser fàcil dir que a *Ballant amb llops* Kevin Costner «tenia plomes tant en els cabells com dins el cap». O alegrar-se amb els papers d'«eunuc benèvol» que prodigava Robin Williams. La millor valoració de la tasca de Kael prové d'un dels directors a qui va maltractar per la seva presumpta comercialitat: Billy Wilder. L'autor de *Sunset Boulevard* reconeixia que «era difícil viure amb Pauline Kael, però vaig aprendre de les seves crítiques. Tot i que hauria preferit que no haguessin existit, em convenia que es publicassin».

Cas Oorthuys, l'ull que manté aquelles Illes Balears del 1962

CRISTINA ROS

Hauríem de relativitzar molt per convenir que el 1962 és una data llunyana. No ho és, almanco, en el temps. Però, especialment en aquest país nostre, l'escenari que oferien les Illes Balears, fa tot just quaranta-un anys, ha quedat molt enrere, en una llunyania gairebé difícil de recordar, fins i tot per als que, en aquell any de 1962, ja duïen molt de camí recorregut. Els canvis soferts per Mallorca i per Eivissa han estat radicals en tots els sentits; han estat sensibles també a Menorca i a Formentera, en

una proporció decreixent que molts ara agraiem. Així que són pocs els ulls de les memòries que poden veure encara com eren i com es vivia en aquelles quatre illes, encara molt particulars però ja en el moment de l'obertura al turisme de masses. En tot cas, la fotografia, aquest ull de condició immortal, ens ajuda a recuperar-les, aquelles illes ja oblidades.

L'ull, en el cas al qual ens referim, és el de Cas Oorthuys, una selecció de setanta-set imatges entre les quatre mil que immortalitzà a les Illes Balears a la primavera de 1962, s'exhibeixen aquests dies, i fins al 18 de maig, a la planta alta del Gran Hotel, seu de la Fundació "la Caixa" de Palma, en una mostra realitzada en col·laboració amb els Netherlands Photo Archives. En una exposició que itinerarà, al llarg de dos anys, per diferents municipis de les Balears, «Un retrat en blanc i negre. Les fotografies de Cas Oorthuys» convida a fer un viatge al passat, aquest passat no tan llunyà i, tanmateix, tan i tan diferent. «Eren i són els colors de la nostra generació», deia Cas Oorthuys quan es referia al blanc i negre que va utilitzar sempre. Havia nascut el 1908, a Leiden (Holanda), fill d'un pastor calvinista. Tot i que estudià arquitectura, tenia poc més de vint anys quan es començà a interessar per la fotografia i, ja de tot d'una, va decidir dedicar-s'hi en exclusiva la resta de la seva vida. Afiliat, des del 1932, a l'Associació de Fotògrafs Obrers, fou la fotografia de premsa, la fotografia com a documental de la vida quotidiana i d'esdeveniments d'una certa transcendència, la que l'ocupà pro-

© Cas Oorthuys/The Netherlands Photo Archives, Rotterdam.

fessionalment. El 1937, participà, amb Robert Capa i d'altres, en el Comitè Ajuda Espanya. Posteriorment, va pertànyer al grup clandestí La Càmera Amagada, i fou actiu en la resistència holandesa contra l'ocupació de l'Alemanya nazi. Utilitzà la fotografia com a denúncia d'una situació de conflicte bèl·lic, de fam i d'injustícia social. Els seus retrats mostren els rostres de l'Europa de mitjan segle XX. Avui, vint-i-vuit anys després de la mort de l'artista a Amsterdam i després del canvi sofert per les societats retratades, aquestes fotografies en són documents testimonials de valor extraordinari.

I és que Cas Oorthuys, com a gran fotògraf que fou, demostrà tenir un ull especial per captar actituds individuals i col·lectives, situacions que per quotidianes són del tot definidores i paisatges urbans en els quals les persones i les seves relacions amb el medi esdevenen testimonis del seu temps i del seu país. De fet, Oorthuys, en els decennis posteriors a la Segona Guerra Mundial, realitzà nombroses guies i llibres sobre distints països. Amb aquesta finalitat arribà a les Illes Balears, el 1962. Per al llibre, objecte de l'encàrrec, es necessitaven vuitanta-dues fotografies entre les quatre illes. En féu quatre mil, d'aquí que encara avui se'l recordi, com ho fa Jean Schalekamp, com «un estranger amb boina negra, carregat amb cinc càmeres de fotografia: quatre feixugues Rollei-flex i una moderna Leica. Caminava gairebé sense aturar-se, prenent fotografies contínuament, com pos-

seït, disparant les seves càmeres com si fossin metralladores».

Un ull àgil i de gran precisió, com demostren les setanta-set imatges que s'han seleccionat per a l'exposició de "la caixa". Els llibres de viatges o guies turístiques de Cas Oorthuys mai no presentaven unes fotografies a l'ús, sovint carregades de tòpics. Ben contràriament, a cada una podem descobrir alguna curiositat que, tanmateix, ens hauria pogut passar per davant, inadvertida si ens haguéssim trobat al mateix lloc i en el mateix moment que ho féu el fotògraf holandès.

Totes les mirades confluents en dos galls forçats a la brega, en un any, el 1962, que fou l'únic en què a Palma es va donar llicència per a aquest espectacle sangonós. El primer aeroport d'Eivissa, petit i humil, quan ara es lluita perquè no s'hi faci una tercera o quarta ampliació. Un pagès que passeja un porc per la plaça d'Espanya, també a Eivissa. Una processó d'autoritats creuant una plaça a Ciutadella. Nins vestits bé de curt a Felanitx. Unes monges com a papallones blanques davant la façana de l'església de Sant Miquel, a Palma. Petits comerços, bicicletes repartidores, carros, venedors de carrer que ofereixen els productes de la terra o de l'artesanía pròpia, el mercat a la plaça Major de Palma, capells, boines i, entre tot, un altre ritme, un altre color, un altre estil de vida que conservava l'essència d'aquest país, ara només recuperable en fotografies que ens fan adonar que allò que en realitat és proper ens sembli tan llunyà.

Tendències **art**

Tendències

llibres

RUI MESQUIDA

Àlbum Cernuda: Una meravella

Estava davant l'aparador de la llibreria Embat i passava la vista per rengles i rengles de llibres. Una foto de color sèpia va atreure des del principi la meua atenció: un Luis Cernuda jove i elegantíssim a Sevilla. Allò devia ser una novetat publicada per celebrar el centenari, l'any 2002, del seu naixement. Hi vaig entrar escapat i vaig trobar-me de morros

amb el volum en la taula de novetats: *Luis Cernuda. Àlbum* (Publicaciones de la Residencia de estudiantes) amb la biografia a càrrec de James Valender i la iconografia de Luis Muñoz. Era un llibre com un missal de cobertes dures color de taronja que anava dins un estoig on hi havia la foto de Cernuda al passeig Colón sevillà el 1934 i un poema, «Jardín antiguo».

Amb desesper vaig començar a fullejar-lo i em semblà una d'aquestes joies que havia pensat que algú havia de fer algun dia: la biografia escrita i en imatges d'un poeta estimat. Quant més el mirava més m'agradava: allà hi havia un filó: tot l'univers de Cernuda des del seu naixement, els aspectes més significatius de la seva trajectòria vital, els familiars, els amics i els contemporanis, els llocs on va viure, les obres que va publicar, primeres edicions, retalls de diaris i manuscrits. També vaig trobar al mateix temps una edició facsímil de la de 1925 de *Marinero en tierra*

(Visor) de la Biblioteca Nueva de Rafael Alberti, que havia aparegut també amb motiu del centenari del naixement del poeta el 2002. L'*Àlbum Cernuda* és una capsula plena de sorpreses: hi ha nombroses fotografies –moltes d'aquestes inèdites i invistes i moltes fetes per ell mateix– del fons de la Residencia de Estudiantes i de molts arxius d'amistats i d'institucions, així com de col·leccions públiques i privades, que ens fan viatjar per totes les estacions del poeta (la infantesa al carrer d'Acetres de Sevilla, l'adolescència al Colegio Calasancio Hispalense, la joventut a l'Escola Militar, la coneixença amb els amics de la generació del 27 i d'altres –Lorca, Aleixandre, Altolaguirre, Chacel, els Albornoz, etc.–, els amics dels plaers prohibits –hi ha una foto de vuit joves amb banyador a la platja que sembla de l'Uomo-Vogue–, la guerra incivil, l'exili cap a Anglaterra, l'anada cap a Amèrica, l'estada a Mèxic i el final de la seva vida entre Califòrnia i Coyoacán). No podia deixar de mirar aquella galeria de personatges que envoltaren Cernuda, i els mecanoscrits de poemes i de cartes i els retalls de cartes i edicions primeres dels seus llibres. Allò era un festival complet. Ara, que ja he llegit el text de Valender i que en la seva concentració estricta no deixa res d'una complexa i completa vida de poeta; que he devorat les dues entrevistes (una amb els familiars de Cernuda, Mary Álvarez de Toledo i Ángel María Yanguas Cernuda, que donen una visió de l'avior i de l'atmosfera de la família més pròxima; l'altra amb Paloma Altolaguirre, filla de Manuel i de Concha Méndez, que va viure a la mateixa casa en els darrers deu anys de la seva vida i que ens explica el caràcter i els costums íntims del poeta madur); que he repassat la bibliografia i els diversos índexs, encara puc dir que l'àlbum és un cofre on cada vegada que hi torn trob nous detalls, noves mirades, nous tresors nous gusts.

L'art del saber i del sabor: Menjar bé i bo

L'art de saber menjar és dels més savis i estimulants. Per això et parlaré d'un llibre que té un títol i una coberta que fan fugiguera emperò que, quan entres en les seves planes, et tems que és una eina magnífica plena d'informacions extraordinàries. *L'alimentació de les persones grans* (Editorial Pòrtic), realitzat per Pilar Betriu, Mercè Pi i Magda Reixach del Centre d'Ensenyament Superior de Nutrició i Dietètica. Aquest centre és una fundació privada, adscrita a la Universitat de Barcelona, que es dedica a la formació teòrica i pràctica en matèria de nutrició aplicada i també té serveis d'organització, d'assessorament i de consulta en l'àmbit nutricional. Primer de tot una advertència: el llibre no és tan sols per a les persones grans sinó que serveix per a tots els públics. Per què? Ben clar i català: a la primera

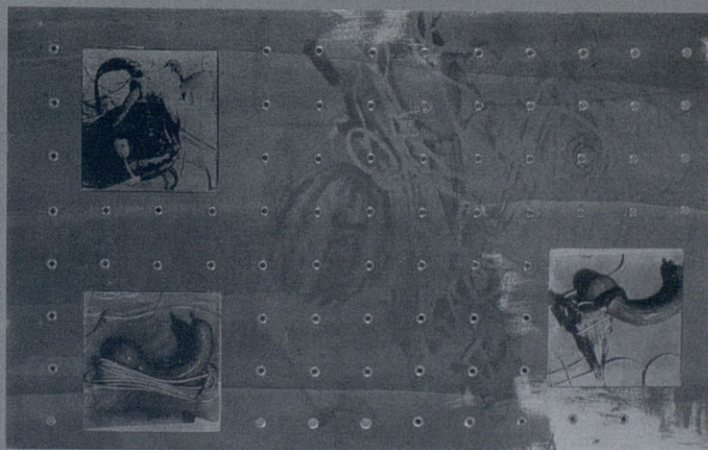
part dóna unes informacions sobre l'alimentació que són extrapolables a totes les edats, malgrat que hi hagi capítols especials per als majors de 65 anys. M'agraden molt les reflexions que es fan sobre el procés d'envel·liment –tot el conjunt de canvis fisiològics que modifiquen el funcionament de l'organisme– i com ho lliguen amb els aspectes psicològics que aconsegueixen que els indivi-

du acceptin els canvis corporals i les limitacions físiques. Deixen ben clar que a més a més de l'autoestima, de mantenir el contacte amb la família i les amistats i de fer coses que els donin marxa, l'alimentació té un lloc clau en l'estat de salut, en la prevenció de malalties i en la millora de la qualitat de vida. Els requeriments nutritius que fan referència a les necessitats

l'alimentació, mostra exemples senzills de menús saludables i fa entendre situacions concretes que requereixen atenció alimentària especial (hipertensió, restrenyiment, anorèxia, etc.). Tot això són les cent primeres planes del llibre. Les altres cent cinquanta és un conjunt de receptes que constitueixen un corpus extraordinari per a perso-

nes de totes les edats. Estan estructurades amb una definició clara dels ingredients i de l'elaboració i van acompanyades d'un comentari dietètic, el contingut energètic i un gràfic que representa la cobertura de cada nutrient respecte de les racions diàries recomanades. Vaig regalar el llibre a una amiga meua que té molt de gust per a la cuina, una gran cuinera, i després de superar el títol i la coberta, quan va començar a fullejar els textos i especialment les receptes, ha col-

locat aquesta obra entre els seus llibres de consulta: «M'entusiasma perquè hi ha molts de plats d'elaboració fàcil i perquè les explicacions estan molt ben fetes. Ah! Però sobretot hi ha receptes boníssimes i originals dins la gran tradició nostrada.» Que siguin aquestes paraules d'una experta el millor espot publicitari per a un llibre eminentment pràctic en què es concilia el saber i el sabor a les totes.

d'energia i de nutrients estan explicats amb un llenguatge clar i planer que, amb l'ajuda de petits quadres sinòptics, permet que temes complexos com el funcionament energètic de l'organisme o la definició dels principals nutrients siguin fàcils d'entendre i d'aplicar. Sí, aquí hi ha una altra de les claus del llibre: la importància pràctica que té: dóna consells sobre els diversos àpats diaris, explica creences incorrectes sobre

Magín Joyeros

Fa més de 90 anys que Magí Piña va obrir una petita botiga al carrer del Sindicat, la qual va mantenir oberta un dels seus fills, Bartomeu Piña. L'altre, Magí Piña, va continuar la tradició familiar d'anar a vendre joies i rellotges als mercats dels pobles.

Avui, Magdalena Piña, la propietària del negoci, recorda el temps en què son pare es trobava al capdavant de la joieria. «El meu pare pertanyia a la Falange, però tenia una gran amistat amb Paquita Bosch, que era del Partit Comunista. Malgrat la diferència de pensament, s'entenien perfectament i anaven junts a classes de rus.»

Precisament, aquests coneixements ajudaren Bartomeu Piña a contactar amb uns ciutadans d'aquell país, els quals havien arribat a Palma amb un vaixell que havia fet escala a l'illa. Això li permeté ser durant anys el distribuïdor de Diamant, una famosa marca de rellotges russos.

Magdalena Piña treballa a la botiga des de fa més de 20 anys i és la tercera generació de joiers de la família. «Abans teníem or, plata i rellotges. Ara ens dedicam més a la plateria», afirma, al temps que posa en dubte el fet que el negoci continuï funcionant passats els 10 anys de lloguer del local.

Magín Joyeros

Carrer del Sindicat, 16 · 07002 Palma

Tel. 971 711 162

Casa Bet, una antiga merceria reformada

Oberta el 1848, pràcticament no hi havia cap dona que es dedicàs a la costura que no conegués Casa Bet, una merceria on es podia comprar de tot i molt. Fou fundada per Rafel Cortès, després

passà a mans de Pau Cortès i el 1964 és heretada per Estanislau Cortès, el qual deixa la botiga a Pilar Cortès, l'actual propietària.

Originàriament el negoci ocupava tota la cantonada dels carrers de la Bosseria i de l'Argenteria, però Rafel Cortès la va dividir en dues parts per repartir-la entre els seus dos fills: un es dedicava a la venda només de botons i bosses, i l'altre, a productes de merceria.

Quan tanca la botiga de botons i bosses, Estanislau Cortès es reconverteix i comença a vendre tot tipus de gènere: Casa Bet és ja un negoci molt conegut a Palma. L'any 1972, un cotxe s'estavellà contra la façana i això féu necessària una reforma que transformà l'antiga fesomia de la botiga en la que té actualment.

Avui, a Casa Bet podem trobar-hi botons, cremalleres, serrells, passamaneria, ventalls, fils, pedereria, elàstics, tapets de punt mallorquí i una gran varietat de productes de merceria.

Casa Bet

Carrers de la Bosseria, 6, i de l'Argenteria, 32 · 07001 Palma

Tel. 971 722 069

Ajuda'ns a salvar les antigues imatges de Mallorca.

Fent Memòria

Si tens pel·lícules o fotografies antigues, el Consell de Mallorca, a través de l'Arxiu del So i de la Imatge, t'ajuda a conservar-les.

Informació: Tel. 971 228 023 Fax 971 717 066 a/e: malberti@conselldemallorca.net.

Adreça: Plaça de l'Hospital, 4. 07012 Palma.

Més i millors infraestructures a la UIB

El nou edifici Gaspar Melchor Jovellanos, de quasi 20.000 m2, destinat als estudis de Dret i d'Econòmiques, amb els més moderns i avançats serveis, amb espais comuns, multiaulari, biblioteca de 1.500 m2, sales de videoconferència i d'informàtica, etc., compleix les millors condicions per garantir una universitat més competitiva i de més qualitat. Perquè el progrés cultural, el desenvolupament tecnològic i la competitivitat de la nostra societat depenen també d'unes millors infraestructures universitàries.

Una aposta per la universitat, i amb la universitat.
Una aposta per l'educació, la formació i el futur.

Amb el **PROGRÉS**
hi som tots

GOVERN
DE LES ILLES BALEARS

Quatre illes
un país
cap frontera